Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Pontoppidan, Henrik.; af Henrik Pontoppidan.
Titel | Title:	Ung Elskov : Idyl
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kjøbenhavn : Gyldendal, 1885
Fysiske størrelse | Physical extent:	138 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

F. - 237.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
130011735984

UNG ELSKOV.

UNG ELSKOV.

IDYL

AF

HENRIK PONTOPPIDAN.

KJØBENHAVN.
GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG (F. HEGEL & SØN).
FR. BAGGES BOGTRYKKERI.
1885.

Brudstykker have i sin Tid under et fremmed Mærke
været trykte i «Ude og Hjemme.»

Smaa Romaner

af

Henrik Pontoppidan.

I.

Ung Elskov.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Første Del.

I.

Ikke langt østen for Balderød By ligger en stor og mærkelig Sø, som ved Siden af sit almindelig borgerlige Navn «Balderød Sø» ogsaa nu og da af romantiske Gemytter (og især af Præsten, der gjør Vers) med en egen hemmelighedsfuld Stemmeklang benævnes «Nymfesøen» eller «Nymfernes Badekammer.»

Naar man trods dens temmelig betydelige Udstrækning ikke kan se den, før man er den ganske nær, kommer det af, at den ligger lavt nede mellem høje Bakker og midt i store Skove, der til alle Sider omslutter den. Som virkelig skinsyge Elskere staar de tætte Træer og skjuler den omhyggeligt for ethvert Blik, mens man nærmer sig. Og mangen

fremmed Vandringsmand, der ikke anede dens Tilværelse, har faaet som et elektrisk Stød igjennem sig, naar han ved Skovstiens pludselige Drejning paa Toppen af «Kongebakken» med ét har staaet Ansigt til Ansigt med dens udstrakte, solbeskinnede Flade, der ligger dernede mellem de mørke, stille susende Skovmasser og ser op paa ham som et stort, hemmelighedsfuldt blinkende Øje.

Rolig for alle Vinde, dovent smilende, og ligesom sin egen nøgne Skjønhed vel bevidst, hviler den dernede i uforstyrret Salighed. Skovkransen hænger ud over den med lange tørstige Grene, sænkende i dens Skjød sine dybe, grønlige Skygger. Og som et mægtigt, bævende Blade-Hav — Bølge over Bølge af kuplede Bøgekroner, med Bælter af Birk, og Pletter af mørke, kogende Graner — hæver Bakkerne sig stort og alvorsfuldt op fra dens Rand og lukker Verdenslarmen ude.

Der er noget for Sindet trykkende i at staa her ved denne Sø en silde Eftermiddagstime, naar Skyggerne længes, og stirre rundt. Ikke en Lyd, uden netop dette Løv-Havs evige Brusen, naar Ens Øre. En enlig Fugl, der svinger sig ud over Vandet med en Sang,

forstummer strax igjen, som blev den forskrækket ved at høre sin egen lille ensomme Stemme midt i Stilheden.

Man føler sig tilsidst helt underligt til Mode i denne uhyre Grav, hvor kun de sejlende Skyer over Ens Hoved bringer Bud fra den levende Verden, der er udenom. Denne syrlige Lugt af Trøske stemmer for Brystet, Hjærtet begynder at banke, og som en fangen Ørn flakker Blikket søgende hid og did over disse uendelige Skovbølger, der ruller op imod den blaa Himmel og stænger alle Udveje.

Kun paa et enkelt Sted — i Øst — hvor Bakkerne i det hele er lavest, Skovene tyndest, brydes Ensformigheden af en mægtig, vild Kløft, der ligesom med fortvivlet Kraft er sprængt igjennem Ringen for at faa Luft. Dens høje, hvide Sider skimtes igjennem det grønne fra alle Punkter omkring Søen. Men idet man træder den nær, vider Svælget sig ud; og imellem de stejle, oprevne Grusskrænter ligger det store, flade, lyse Kystland milevidt aabent for Ens Øjne.

En pragtfuld, saftig-grøn Ager skyder sig i Kløftens Bund helt ned imod Søen, der

til Gjengjæld sender et bredt, vandrigt Aaløb tværs ind igjennem Landet. Over en tjæret Pælebro, der lidt inde forbinder Aaens sivbevoxede Bredder, kan man følge dennes bugtede Løb forbi smaa rødmalede Landsbyer og hvidkalkede Kirker, gjennem frodige Marker med lange Rækker af sortbroget Kvæg og store, sumpige Smørenge, hvor Piger i lyse Hætter river Høet i Stak, — snart skjulende sig for Øjet i en lille mørkegrøn Lund, snart bredende sig som til Hvile i smaa, tjærne Søer, hvori Solen spejler sig som i et Stykke Rudeglas.

Men dér, hvor Engene — langt borte — tager til at mørkne, begynder de store, brune Moser. Og bag disse kommer saa atter vide, frodige Agre med smaabitte rødmalede Landsbyer og smaabitte hvidkalkede Kirker, indtil det alt svinder ud mod Horisontens allerfjærneste Blaa, hvor et solbeskinnet Sejl eller en Røgstøtte forraader Havet.

Bag dette staar Solen op.

Dens første, vandrette Straaler, der i en gylden Vifte folder sig ud over det flade Land og tænder Glød i dets tusende Ruder, finder ogsaa Vej ind igjennem Kløften — for

at vække det slumrende Liv langs Søens Rand, for med den friske Morgenbrise at ruske i de søvndrukne Skove og løfte Fuglestemmerne fra deres Reder.

Nattens fine Silketaager, der som hvide Spøgelser har drevet deres Spil over Søens Flade, ruller sig sammen for det brændende Blik, og flygter som i Angst ind under de dybeste Skrænter, hvor de langsomt smelter hen, alt som det stiger.

Men paa de aabne Pletter mellem Buskene langs Bredden staar de smaa, fine Skovblomster og fryser i det vaade Græs. Ved det første Stænk af Sol over Skrænten strækker de deres svage Stilke og aabner som en Favn de alt for tunge Kalke hen imod den gyldne Flod, der nærmer sig over Græsset. Oven over deres Hoveder faar Edderkoppen travlt i sit dugbesprængte Spind. Fra Huller og Sprækker kommer Smaakrybet tittende, saa vævre og morgenfriske, med en Ilen og Færden, som vidste de alle, at Dagen kun er kort paa disse Steder, og Natten hurtig tilbage.

Thi allerede hen paa Eftermiddagen nærmer Solen sig med stærke Skridt de vestlige

Bakker, dér hvor disse hæver sig højest imod Himmelblaaet. Og ikke saa snart er dens Skive sunken ned bag «Kongeryggens» mørke takkede Naaletræs-Rand, før Skyggerne atter lister frem fra Tykningerne og iler ned imod Vandet.

Ved Bredden synes de pludselig at standse, som om de betænkte sig. Men inden man aner det, har de langs Bunden naaet Søens østlige Rand, og fortsætter ivrigt kravlende op over Kronerne.

Og alt som de stiger og løfter Lyset fra Højene, sænker den dybeste Stilhed sig over Dalen. Endnu før de sidste solforgyldte Skovkupler er forsvundne, skumrer det nede i Krogene. Og under den hængende Skovkrans glider Mørket sagte frem, mens Søens store, dagblinde Øje langsomt aabner sig i et stort og uudgrundeligt Blik.

Da begynder Musvaagerne deres natlige Flugt paa de bløde Vinger. Uglen svæver ud fra de mørkeste Stammer, lydløs som en Skygge. Alt viskes ud og toner bort. Skovene hyller sig ind i en blaalig, spøgelseagtig Dunst. Og i Søens hvide Dampe træder Flaggermusene deres Hexedans, tumlende af-

sted med den stive Hale stukket bagud som et lillebitte Kosteskaft under de udspilede Skjørtevinger.

I blinde Kast stryger de hen over Vandskorpen og boltrer sig i Hjærtenslyst inde mellem Skrænternes Vildnis; . . . eller det hænder, at de kredser omkring Hovedet paa en ensom, ulykkelig Vandrer, der i Nattens Mørke har forvildet sig inde paa Skovstierne, og som nu med bankende Hjærte føler sig frem imellem Stammerne — angst for det Øjeblik, da Maanens første Horn titter frem over Skovkammen.

Thi paa dette Tidspunkt — saa siges der — begynder et sælsomt Kogleri. Da høres, dybt inde fra Skoven, et ynksomt Raab: Til Hjælp! — Til Hjælp! . . . . Hastige Skridt og Lyden af knækkende Kviste stiger op fra Foden af den granklædte Bakke, hvor Søen skjærer sig ind med sin skjulteste Krog. En Baad skures ud (det høres tydeligt) og Aarernes Plask i Vandet, idet den ilsomt forsvinder.

Til andre Tider er det klingende Jægerhorn og Hundeglam i det fjærne. Og ude fra Søen har man hørt svage, klagende Jom-

frustemmer, baaret ind paa Ryggen af smaa-bitte nyfødte Bølger . . . . Røster (saa siger man her) fra de gamle begravne Aarhundreder, da Stimænd og fredløse Folk holdt sig til i disse Skove og byggede sig Huler mellem Egene; da stolte Herrer med skinnende Hatte-fjer og skjønne Damer paa mælkehvide Hop-per i pragtfulde Optog jagede Vildbassen mellem disse Stammer; og da de rødmalede Landsbyers smukke Døtre i mørke Nætter sneg sig ned gjennem Kløften til dette Vand, for i dets kjølige Dyb for evigt at tvætte sig efter Herremændenes Kjærtegn.

Men naar ved Skt. Hansdags Tider Fuldmaanen sejler over Søen og lægger sit Sølv over Skoven — da lér det saa besyn-derligt derinde under Træerne.

En Gren bøjes til Side ud mod Vandet, et Hoved titter ud, og frem i Maanelyset skrider med forsigtige Trin en ung og dejlig Kvinde . . . . nøgen (saa siger Præsten) med en Sankt Hansorm i sit dunkle Haar.

Frygtsom hælder hun sig frem, og ser sig spejdende omkring; vender sig da plud-selig og lægger — tys! — Fingren paa sin røde Mund.

Thi bag hende dukker andre frem, fra Buskene, fra Skrænterne — fire, otte, ti — alle nøgne som hun og med Sankt Hansorme i Haaret.

Rødmende, under ængstelig Tavshed, lister de frem imod Sølvbadet. To og to, eller Grupper paa fire og sex, med det lange, mørke Haar bundet op over de blanke Rygge, glider de tøvende og varsomt frem over Bundens Sand, gyser let og smiler som betænkeligt til det flydende Metal, der stiger op om deres hvide Legemer. Pludselig kaster En sig frem paa de slanke Arme. Et halvkvalt Skrig! . . . og alle dukker under Bølgen og vælter sig i Dybet.

Maanen, den gamle Vellystning, der sidder deroppe som de kyskes Vogter, synes ligesom mistænksomt at spidse Ørerne, lyttende efter fjærne Trin. Ivrig spejder den rundt i Skovene, som frygtede den skjulte Fjender nærme sig denne henrivende Gruppe, som den kjærtegner med sine Straaler.

. . . Flere og flere stiger op fra Søens Bund, nogle med Siv i det lange, blonde Haar, andre i lette Gevandter, vævede af Straalernes Sølvspind og Nattens silkefine

Taager. Men ved første spæde Hanegal, der lyder ind gjennem Kløften, forsvinder det hele Syn, og Maanen sidder ensom tilbage, gusten og fortrædelig.

2.

Et af Søens mærkeligste Punkter er den saakaldte «Ekkokrog». Det er et langt, blæksort Vand, der tæt henne ved Kløften skjærer sig ind i en halvt udgaaet Fyrreskov, og hvis Navn skyldes en egen mystisk Mumlen, der siges at svare enhver, som raaber ind over det.

Ved dets aabne (og smalleste) Ende forbindes Bredderne af et almindeligt Kjørebræt, hvilende paa et Par grønligt-slimede Pæle-Aag, hvorover Skovvejen føres. Denne, der kommer inde fra Storskoven, løber herfra et kort Stykke langs med Søens Rand, inden den drejer ud igjennem Kløften. Og netop her, halvt i Skyggen af fire høje, ranke, men næsten skallede Fyrretræer, halvt kiggende frem gjennem selve dette Dalens store Vindue, ligger Søens eneste menneskelige Vaaning.

Det er en lang, brunmalet Længe af et saare kummerligt og affældigt Udseende, med kroget Egetræes Binding, hvide Vinduesrammer, flaskegrønne Ruder og med en gammel, forvreden Hyldebusk, der gror op over Græstørvtaget som en stor Dødningehaand, der barmhjærtig søger at trække Oldingen med sig til Hvile i Jordens Moderskjød.

Det er den gamle Færgekro.

Siden Broen for en Snes Aar tilbage blev bygget over Aaen, har den ganske mistet sin Betydning. Den gule Postkareth, Kystlands-Bøndernes lavhjulede Vogne, ja selv Fragtmænd og Prangere ruller den rask forbi uden at ænse den — højst med et medlidende Smil til de to støvede, gammeldags Karafler med Pommerans og Pebermynte, der endnu ses i Vinduet nærmest Døren.

Denne — lav og sammenfalden som den er — staar da ogsaa gjærne lukket til højt op paa Dagen. Og under det fremspringende Tagskjæg, bag hvilket Svalerne huserer, smulrer Murene uforstyrret hen, som om den gamle Krøbling endelig havde forstaaet, at dens Tid var omme, og nu blot rolig ventede

den fuldstændige Opløsning, hensunken i sine Minder.

Thi i gamle Dage havde dens Navn været kjendt over det halve Jylland. Ikke fandtes der vel dén Gang fra Sallingland til Hamburg en vejfarende Svend, værd at nævne, der ikke havde drukket sig en fuldgod Rus og kysset de fede Kjælderpiger i Balderød Færgekro.

I farbart Skovføre kunde der i hine Tider samle sig lange Rækker af Vogne udenfor dens Dør, hele Tog af Kjøretøjer: hushøje Fragtlæs med Sejldugsbuer over og Tjærebøtten hængende mellem Hjulene, Slagterkærrer, Kræmmervogne og grevelige Karosser — det ene bag det andet, indtil helt ind i Skoven, medens fire Mand uden Ophør satte over Aaen med Pramme og store Baade. Og inde under de tilrøgede Stuers lave, ormædte Egeloft kunde man til Tider næppe trænge sig frem for lammeskindsklædte Kjøresvende, Pelsværks-Probenreutere, skjæggede Herskabskuske og sølvknappede Bønder i Spændesko og Fløjels Knæbuxer.

Mægtige Drifter af fedt Slagtekvæg, der den Gang dreves syd paa, ned mod Slesvig, lejrede sig jævnlig ved Aftenstid omkring

dens Mure. Vrinskende Hestekobler — femten, tyve Dyr i Række — helt oppe fra Limfjorden og Viborgegnen, dundrede Nat og Dag forbi over det halvraadne Kjørebræt, som ogsaa den Gang førte over Ekkokrogen.

Livligt var der dog især paa de Tider efter Høst, naar det faldt ind med et af de store Markeder i de nærmeste Kjøbstæder. Der kunde da efterhaanden samle sig en saadan Lejr af Vogne, Folk og Kvæg paa den udhuggede Plads ind mod Skoven — en saa forvirret Larm af brægende Faar, skrigende Børn og falske Lirekasser som paa den egentlige Markedsplads. Taskenspillere og Bjørnetrækkere, der tilfældig var fulgt med fra Staden, opslog uden videre deres Telte under Træerne. Og inde i selve Kroen, der — bogstaveligt — var stuvet fuld indtil Tagryggen, idet der med Halm og Brædder var dannet Lejer over Hanebjælkerne, sad store tyske Studeprangere med fede, glinsende Nakker, og smaa, jødiske Hestehandlere fra Ungarn og Siebenbürgen og skreg og dundrede i Bordene.

Ofte, naar Hovederne var bleven hede hos alle disse Folk, der til Tider maatte vente

halve Døgn, inden de blev sat over, og hvis Hjærne var ør af mange Dages Drik og Larm, kunde her blive farligt nok at færdes. Det mindste saarende Ord, et Albuestød eller blot lidt Fjas med en andens Pige kunde paa én Gang bryde Freden over hele Linjen.

Naaede Kampen da selve Kroen, blev Forvirringen ubeskrivelig. Som om Lidenskaberne i denne utæmmelige Sværm blot lurede paa en Lejlighed til at bryde løs, kunde der i et Nu rejse sig en sand Storm af knyttede Næver og truende Stokke, der med Eder og Raab tumlede frem imod Døren og ud mellem de stejlende Heste. Da flygtede Fruentimmerne med angstfulde Skrig og skjulte sig med Børnene under Vognene. Tunge Slag faldt fra Jydernes jærnhamrede Næver, mens Tyskernes Knortekjæppe og skingre Stemmer gjennemskar Luften.

3.

Paa denne Tid, d. v. s. for en Snes Aar siden, levede der her i Landet en lille løjerlig Mandsling med rødt, kruset Haar og sorte

Øjne, der under forskjellige kjærlige Navne, saasom «Bettefanden» eller «Bændeljøden», rendte rundt fra By til By med en sort Trækasse i en Rem over Ryggen og en hvid Stav i Haanden — hilsende, uden at standse sin Fart, enhver, han kom forbi, med den samme gemytlige og saalydende Tilsigelse:

«Her er Jakob igjen, Godtfolk! . . . Her er Bændler og Baand til bitte Kjesten, her er Snus til gamle Moster, her er Mandelklid, Sæbe og lugtendes Vande. Her er alt, hvad Hjærtet begjærer af Briller, Broscher, Naale, Penne, Saxer, Knive . . . .»

Inden Ramsen var ført til Ende, var han allerede langt hen ad Vejen. Og Bonden, for hvem Jakob var en gammel Kjending, standsede rolig sin Plov og saa' smilende efter Puslingen, der pilte bort langs Grøftekanten paa sine tynde Vadefugle-Ben.

Saasnart det rygtedes i en By, at Jakob Jøde var kommen, fór der — fortæller man — som en Feber i alt Kvindfolket. Selv skikkelige Koner, der til daglig røgtede deres Hus i al sømmelig Adstadighed, slap baade Grydeslev og Diebarn for at komme først ned til Kroen eller Skolen eller hvor det nu

var, han plejede van at udkramme sine Varer, — ja, gamle Bedstemødre saa' man rokke ilsomt ned ad Gaden ved deres Stave, med den tomme Snustobaksdaase og en eller anden gammeldags Sølvgjenstand gjemt i den rystende Haand.

«Hvor Soen er, holder Grisene til!» skreg Jakob med sin lystige Ravnestemme, og slog sig med et Klask i de lange, fregnede Hænder for at begynde Handelen.

Men — det Ord gik imellem Folk, at Jakob Jøde nok havde mér end en Kræmmersjæl i sig. Naar han stod dér midt imellem al det meget Kvindfolk og lod sine hastige Øjne løbe hen over deres sunde Lemmer og blottede Halse, — eller naar han med en smægtende Grimace skjød sin spidse Skulder op til Øret foran et lille, næppe voxent Pigebarn, der frygtsomt nærmede sig med et gammelt Sølvspænde eller en Stump Guldgalon i Haanden, kunde man se det paa hans smalle, fine Læber og store, udvidelige Næsebor, at hans Hjærte var for mer end Søslinger.

Saa besynderligt det end lyder, skulde den lille blege Mand endog ingenlunde være

ufarlig for de unge Fruentimmer, han lod sine mørke Øjne falde paa. Indviede vilde endog paastaa, at endnu havde ingen Pige, som det for Alvor havde været hans Agt at vinde, i Længden kunnet modstaa disse Blikkes sorte Trolddom. Og mer end én bekymret Moder fik ingen Ro, før man vidste ham vel igjen over Sogneskjellet. —.

Hvert Aars Jul eller Fastelavn kom Jakob til Balderød Færgekro. Og da han fra gammel Tid var kjendt med Kren Kromand, magede han det gjerne saa, at han tog sit Nattekvartér her.

Nu kunde det i hine Dage og paa denne Aarstid ofte hænde, at blot et Par Døgns vedholdende Regn eller et Snefog med Tø gjorde Skovvejene saa godt som ufremkommelige. Saasnart det derfor rygtedes om den første Vogn, der var bleven siddende i Æltet, ophørte al Færdsel til og fra Kystlandet ad denne Vej næsten ganske. Og da det let varede baade en og to Maaneder, før Frosten paany lagde forsvarlig Bro i Jorden, kunde det stundom blive trist og ensomt nok i den ellers saa livlige Færgekro.

Paa den Tid kom saa Jakob.

Strax Lyden af hans skrattende «God Dag, god Dag, Godtfolk!» naar han, allerede ude i Forstuen, slængte Kassen fra Ryggen og stampede Kulden af Fødderne, virkede som et forfriskende Pust fra Verden ind gjennem det store, tomme Gjæsterum, hvor et Par drikkende Bønder fra Nabolaget, en eller anden Kræmmer eller Uldhandler fra Inderherredet samt Kroens egen faste Husstand i Almindelighed udgjorde hele Selskabet.

Endog den gamle Kren Kromand, der gjerne sad og smaablundede for Bordenden, løftede sit solbrune, ildfulde Natmands-Hoved og saa' op med et forventningsfuldt Smil.

Jakob selv var heller aldrig mere fornøjelig, end naar han efter et godt Maaltid Melgrød med hakkede, kogte Løg og en Kumme sød Valle fik sig anbragt henne imellem dem om Egebordet. Og skjønt han aldrig selv smagte paa noget som helst Slags stærkt, bragte han alene ved sin lille muntre Person og sit lystige Kragemaal ligesom en hel Fest ind i dette store, mørke Rum, hvor kun et enligt Spiddelys spredte et kummerligt Skjær ud over de forsamlede Hoveder. Ofte sad man indtil langt ud paa Natten for at høre

paa hans mange kostelige Viser og utallige skjælmske Historier, der mangen Gang fik Pigerne i Ovnkrogen til sprudrøde at gjemme sig bag deres Spinderokke.

Men Kromanden havde ogsaa en Datter. Hun hed Ellen, og var et stort, haandfast Fruentimmer paa 18 Aar med blaasort Haar og et Par hvasse, nøddebrune Øjne, hvormed hun forstod at holde sig al den Slags Nærgaaenhed fra Livet, hvortil hendes svulmende Former her under disse Forhold kunde indbyde. Trods sin Ungdom bevægede hun sig allerede ligesom i et Harnisk af Mistro og tavs Aarvaagenhed, som Livet mellem disse Folk havde lært hende uden Afbrydelse at bevare. Der var i hendes tykke, sorte Øjenbryn, i hendes hurtige, vagtsomme Blik, naar hun saa' paa En, noget eget koldt og fjendtligt, for hvilket selv hendes bedste Venner aldrig var rigtig tryg.

Jakob, der havde set hende voxe op, talte hende derimod faderlig til. Overfor hende vedligeholdt han snildt et vist Gammelmands-Lune, der beroligede hende. Og hun, som trods sin Størrelse dog ikke var saa stort over Barneaarene, havde bag sit indesluttede

Væsen bevaret i det mindste noget af disses frimodige Tillidsfuldhed overfor denne lille latterlige Pusling, i hvem hun i sin Tid havde set Alverdens Visdom og Erfarenhed forenet. Hun betragtede ham bestandig mere som en gammel trofast Ven af Huset end som en tilfældig Tilrejsende. Ja, endnu kunde hun i disse triste, mørke Vinterdage ligesom længes efter ham — for den hyggelige Munterheds Skyld, der altid fulgte hans Ankomst.

Dér sad hun da i sin mørke Krog ved Vinduet og hørte paa ham med et stille, tankefuldt Smil, mens hun uforstyrret passede sin Rok. Hun nød et eget Velbehag ved at sidde saaledes i Tryghed og lade alle disse brogede Billeder af Verden med dens Daarskab og Tummel glide forbi sin Sjæl. Og naar han atter var rejst, kunde hun gribe sig i at føle en uforklarlig Tomhed rundt i Stuerne, — eller hun kunde overraske sig selv i at staa timevis ved Vinduet ud mod Søen, og mod al Sædvane hengive sig til Drømmerier.

Undertiden, naar de blev ene, flyttede han hen paa Bænken hos hende, hvor hun tavs, men villig tilstod ham at tage Plads ved hendes Side. Han fortalte hende da om-

stændeligere om sine mange Rejser herhjemme og i fremmede Lande; om de mange nye og vidunderlige Ting, han paastod at have set i hine fjærne Egne, hvor Solen ruller hen over snedækkede Fjælde og glødende Vinhaver. Han berettede om Sydens Liv, om de store Stæders Folkevrimmel og om Munkene i de ensomme Klostre . . . Og lejlighedsvis indflettede han forblommede Talemaader om Kjærlighedens Lykke og Livets hemmelige Lyst, idet han forsigtigt lod sit Blik glide op fra hendes Fod og i sit stille Sind frydede sig over, hvor hun modnedes.

Endelig en Aften, da de havde siddet længe saaledes ene, og Lyset næsten var brændt ned i Stagen, tog han — ligesom i Tanker — hendes Haand og begyndte at lege med hendes Fingre. Hun saa' noget forundret ned paa ham, men fæstede sig dog ikke videre derved, ja smilte endog svagt, da han lidt efter selv slap Haanden med en forlegen Undskyldning i sit Blik. Men lidt efter syntes hun, han i Smug rykkede tættere ind imod hende; og da han tilsidst lagde sin Arm om hendes Liv, og paa samme Tid saa' op med et besynderligt, skjælvende Smil, fløj

der en hastig Rødme op i hendes Kinder. Hun kunde have skreget af Angst.

Hun havde Kræfter som en Mand, og kunde have slængt ham fra sig som en Vante. Men hvad var det, der i dette Øjeblik lagde sig ligesom lammende over hende, og fik hende til som en viljeløs Ting at give sig hen til dette modbydelige lille Menneske? — Hver Gang hun senere, i de mange søvnløse Nætter og grufulde Dage, tænkte tilbage paa denne Time, begreb hun det mindre og mindre. Det var, som om hun havde været inde under en Fortryllelse. Fra det Øjeblik, hun havde følt sig draget ind til ham af hans Arm, havde hun tabt al Sansning. Af det paafølgende huskede hun intet, slet intet, saa pludselig og uventet var det kommet over hende.

Nu skulde dette mærkværdigt nok være Jakobs sidste Besøg i Balderød Færgekro. Allerede ud paa Efterhøsten rygtedes det herop, at han var funden liggende i en Mose paa Fyen — udplyndret og med flækket Hjærneskal. Budskabet bragtes af en kjørende Humlepranger, der efter eget Sigende havde kjendt ham meget nøje, og som endog paa-

stod at have været med til selve Begravelsen, saa der kunde ikke være Tvivl om Sagens Rigtighed. Men Opmærksomheden vendte sig hurtigt mod en anden Kant; thi samme Dag forsvandt Ellen sporløst.

Hun havde sidst været set paa sin sædvanlige Plads inde i Krogen i Gjæstestuen under Humleprangerens Fortælling. Men pludselig havde hun ligbleg rejst sig fra Stolen, og havde siden ikke været til at finde. Man sendte Bud i Øst og Vest, spredte sig i Skoven og raabte. Da Mørket faldt paa, løb Flokke med Lygter og Stiger rundt om Søen, men altsammen uden Resultat. Først ud paa Natten fandtes hun i et aflukket Loftsrum, efter at hun havde født en lille voxgul Ting med rødt Haar og sorte Øjne, hvis Tilværelse hun i otte Maaneder omhyggeligt havde skjult for sine Omgivelser. Den gamle Fader — den eneste maaske, der havde anet Uraad — kom netop tidsnok derop til at skjænke Barnet Livet sammen med sin Forbandelse.

Der blev en usædvanlig Overraskelse. Det er næppe for meget sagt, at i mange Aar havde intet «Tilfælde» dér i Egnen vakt en saadan Opsigt som dette. Ellen vidste

ikke det Sted mellem Himmel og Jord, hvor hun skulde skjule sig med sin Skam og Fortvivlelse. Endnu Maaneder efter afholdtes hun kun ved Magt fra at kaste sig i Søen for dér at unddrage sig de spodske Smil og skadefro Blikke, der alle Vegne mødte den forhen saa knibske Jomfru.

Men efter Faderens, den gamle Kren Natmands snart paafølgende Død sank hun hen i en Sløvhedsrus, en søvngjængeragtig Døs, af hvilken hun egentlig aldrig mere vaagnede, og som hun ogsaa fra nu af uforstyrret kunde hengive sig til, da Broen netop samtidig blev bygget over Aaen. Forinden var ogsaa Barnet blevet døbt i Landsbyens Kirke, hvor det i Daaben havde faaet Navnet Martha.

4.

Med denne triste Begivenhed gled det en Gang saa berømte Bedested tilbage i Forglemmelse; fra denne Dag tog dets stilfærdige Opløsning sin Begyndelse, og Aar for Aar sank det bestandig dybere sammen over sine

Ege-Krykker. En Skov af Nælder groede op omkring dets gamle Mure, saa de næsten skjultes for de vejfarende; og inde bag den tillukkede Dør, de flaskegrønne Ruder sad Ellen i de store, tomme Stuers skumle Lys, ligesom en levende begravet.

Hun boede her ganske ene med sin lille Datter, og sad i Almindelighed paa sin gamle Plads henne i Krogen ved Vinduet og stirrede frem for sig med et sløvt Blik, som om hun uafbrudt grundede over sin Skjæbne. Men hvor uænset og ensformigt end Timer og Aar fløj hende forbi, var de dog ingenlunde gaaet sporløse hen over hendes Hoved. Folk, der tilfældig fik hende at se, studsede formelig ved Synet, saa forvandlet var hun blevet.

Hun havde blandt andet faaet den Vane ikke at rejse sig af Dynerne før højt op paa Dagen, og endda kunde hun saa i flere Timer nysle om derinde, kun halvt paaklædt, i en lappet Klokke eller blot i sit lange, grove Linned, med Haaret hængende uredt ned over Ryggen, og smaamumlende med sig selv, uden egentlig at tage sig noget til. Ude mellem Folk viste hun sig saa godt som aldrig. Der kunde gjerne gaa flere Dage, uden hun kom

udenfor sin egen Stuedør. Men ved denne megen Indesidden var hendes i Forvejen stærkt udviklede Legeme blevet næsten uformeligt, Ansigtet besynderlig oppustet, og de brune Øjne saa' uhyggeligt frem med et tykt, taaget Blik. Inde i Landsbyen sagde man rent ud, at hun drak.

I Sommertiden, naar den saa skjønne Egn oversvømmedes af Turister og andre Lystrejsende, kunde endnu en og anden falde herind for at spørge om Vej eller bede om et Glas Mælk. Til Tider holdt ogsaa Ekvipager ved Brønden, for at faa Vand til Hestene; — ja, de gamle brunmalede Mure kunde endog lejlighedsvis udøve en vis Tiltrækning paa en ung og sværmerisk Student, hvis Hjærte var kommet til at banke ved Synet af dette store, fede Fruentimmer med det ravnesorte Haar og de mærkelige Ørenringe.

Men iøvrigt gjæstedes Stedet saa godt som udelukkende af en fem—sex gamle godmodige Vrag, der i Folkemunde gik under Navn af «Spritklubben», og som hver Aften samledes her omkring det store Egebord som til et Skygge-Gjæstebud. Det var et Par

Krøblinge inde fra Fattighusene, et Par forhenværende Skovhuggere og Vejarbejdere, der her i Alvor og Samdrægtighed tømte en 2 Pots Dunk med Brændevin paa deres fælles, sørgelige Skjæbne, for derpaa regelmæssigt under et almindeligt Kjævleri at rave hjemad ud paa Natten til deres forskjellige Tilholdssteder.

I dette Lag var det, at ogsaa Ellen efterhaanden havde lært at døve sine Tanker. Længe skete det kun i Smug, naar Drukkenskaben var stegen de andre til Hovedet og havde omtaaget deres Sanser. Men med hvert Aar tabte hun alt mere Magten over sig. Og nu hændte det stadig oftere, at hun sad vaklende paa sin Stol imellem dem, bleg om Munden og med stive Øjne.

Imidlertid tumlede Martha omkring, og voxede op i sin Faders Billede.

Fjorten Aar gammel var hun allerede en komplet lille Jomfru, der tog sig frisk og forførerisk ud i rødt Seleliv og hvide Særkeærmer, og over hvis hele ranke, fint byggede Skikkelse, med den faste Fod og svaje Ryg, de unge Herrers Blikke gjerne hvilede, idet de drog forbi paa Vejen.

Naar man saa' hende staa i den aabne Dør, med Karmkanten mellem Skulderbladene, den ene nøgne Fod løftet bag om, op i Haanden, og Øjnene mod Himlen, — eller naar hun om Vinteraftenerne sad træt tilbageslængt paa sin Halmstol i Krogen, flettende sine spinkle Fingre om de løftede Knæ, og betragtende med et lille anstrengt Smil det tavse Drikkelags nikkende Hoveder inde i Hængelampens døsige, røgfyldte Skjær — da var det, som om man i disse fine, kloge Træk, i dette vaagne, spejdende Øje og hele lille nervespændte Legeme saa' Jakob i forklaret Skikkelse.

Den høje, smalle Næse og de store, aflange Næsebor, der lod Skillevæggens lyserøde, halvt gjennemsigtige Brusk til Syne; de smalle, blege Læber, de store, klare Tænder; det lyse Bryn, der, hver Gang hun skulde se vist, rynkede sig let under Pandens hvide Flade, alt var Faderens . . . . lige til den noget hæse Stemme og dette lille, forslagne Smil, hvormed hun nu og da, ligesom tilfældigt, kunde falde i Tanker midt i sin Lystighed.

Men hendes Haar var af et lysere rødt, og flød glat og blankt ned over hendes blaaaarede Tindinger, og skjulte med to smukke Fletninger den dybe Nakkegrube. Øjet var mere stort, mere klart, mere dybt. Som en fuldtro Afspejling af selve Nymfernes drømmende Skovsø laa det dér under Brynet i hemmelighedsfuldt skiftende Blinken, og saa' frem mellem den mørke Krans af lange Øjenfrynser, der sænkede deres Skygger i dets stille Vande.

Fra Moderen havde hun kun det roligere Blik og den høje, klare, blændende Hals. Og som med en instinktmæssig Følelse af denne deres indre og ydre Ulighed havde Martha lige siden Barn holdt sig fjærnt fra enhver Fortrolighed, ja med hele en fremmeds kolde Foragt set ned paa dette store, tunge, dvaske Dyr, der kaldte sig hendes Moder.

I det hele levede hun under Opvæxten saa godt som ganske overladt til sig selv. Inde i Landsbyen, hvor hun fra sit syvende Aar blev sat i Skole, holdt de mere velhavende Bønders Børn sig forsætlig tilbage fra hendes Selskab; og selv de mere ligestillede følte sig frygtsomme og forlegne over for dette

underlig fremmedartede Barn, om hvis Herkomst de havde hørt saa meget æventyrligt fortælle, og hvis Vildskab og besynderlige Indfald derfor dobbelt ængstede dem.

I sin Ensomhed havde hun derimod kastet hele sin Kjærlighed over paa «Klubben». Disse gamle snurrige Fyre, mellem hvis Fødder hun havde tumlet sig som en kjælen Killing, og under hvis næsten faderlige Omsorg hun voxede op, var efterhaanden bleven hendes eneste og virkelige Venner. I deres Selskab følte hun sig først i sit Element. Deres saftige Sprog, deres Eder og Kævlerier, ja selv deres Fuldskab og uanstændige Historier gottede hende ret som et velgjørende Krydderi oven paa den lange Dags Kjedsomhed og den gamle Landsbydegns ferske Salvelse. Saasnart Solen forsvandt bag Vesterskoven, længtes hun blot efter det Øjeblik, da de første Træskotrin klaprede i Forstuen. Og skjønt hun ofte den hele Aften maatte sidde og hoste i Dampen af deres skrækkelige Tobak og i Osen af deres Finkel og Øl, følte hun sig aldrig mere lyksalig end i denne Kreds af godmodige Gamle, hvis Glæde og Stolthed hun paa den anden Side ogsaa var.

Der var den tykke Morten Skytte, en gammel Graaskjæg, der hver anden Stund tog sig en Snus af en stor, rund Skindpung og bestandig stank ligesom af Rævebælge. Der var den døve Anders Kaagmand, den lille vimse Zacharias Væver, der altid talte som en Bog, den gamle Violinspiller Frants Mikkelsen samt den tungsindige Søren Stenhugger, der altid sagde «Aa Gud!» naar han satte sig og «Herre Jesus!» naar han drak. Men frem for alle var der Lars Kyndby, eller Lars Énøje, en gammel Sællænder og et sandt Kæmpe-Vrag, foroverbøjet og værkbruden, der i sin Tid havde været en af Herredets mest berygtede Slagsbrødre, og som endnu trods sin gamle Alder, sin Krykke og sit tilbundne Øje kunde være farlig nok, naar det Sind kom over ham.

Navnlig denne sidste var efterhaanden bleven Marthas hjærtensgode Ven og Værge, hvem hun betroede sig til med sine smaa Hemmeligheder og Sorger, naar hun om Aftenen satte sig op i hans Skjød og nappede ham i hans stive, graa Skjægstubbe. Selv efter at hun var bleven ældre og mere voxen, bevarede hun dette fortrolige Forhold til

den gamle Hugáf, der i Bunden var et hjærtensgodt og kjærligt Gemyt, og tilstod ham uden Sky forskjellige smaa Friheder saasom at kjærtegne og kysse hende. Til Gjengjæld medbragte han saa undertiden i sin dybe Buxelomme (hvis brogede Indhold hun altid meget ivrigt eftersøgte) en eller anden Stump farvet Baand, en Række Glasperler eller lignende Raritet, som han vidste, hun saa meget yndede at smykke sig med.

Den Dag, Martha skulde konfirmeres, mødte hele Klubben med hende i Kirken. Det vakte, som rimeligt, en ikke ringe Opsigt, da det højtidelige Optog — med Lars Énøje i Spidsen og fire lejede Cylinderhatte — drog op imod Koret og under dyb Tavshed anbragte sig i et af Stolestaderne. Martha selv var i sort Kjole af næsten nyt Stof. Over Skuldrene laa et hvidt, strikket Uldtørklæde, der var knyttet foran Brystet og hæftet med en Staalnaal. I Haaret havde hun — lidt koket — anbragt en rød Rosenknop; og da Konfirmanderne efter Prædikenen i sluttet Række traadte ud paa Kirkegulvet, samlede mange Øjne sig uvilkaarlig paa hende.

Det var ikke alene, fordi hendes smukke blonde Hoved ragede op over de flestes, og navnlig over de smaa, sammensunkne og pluskjævede Gripomenuser fra Husmandsklassen, mellem hvilke hun havde Plads. Men i Modsætning til alle de andre saa' hun sig tillige omkring med et frejdigt og lykkeligt Blik. Og der var over hele hendes femtenaarige Skjønhed noget næsten aristokratisk slankt, der selv i den altfor lange Kjole virkede æggende og udfordrende.

Midt under Overhøringen rejste en Mandsskikkelse sig op i en af de tjærnere Stole og forblev ubevægelig staaende dér, saalænge Højtideligheden varede. Idet Martha fik Øje paa ham, gik der som en mørk Sky over hendes Ansigt; og under Resten af Gudstjenesten saa' hun ikke en eneste Gang derhen. Formodentlig maa dette være bleven iagttaget; thi pludselig drejede flere Hovedet om imod ham, og et Par Karle begyndte at puffe hinanden i Siden.

Den vedkommende var en stor, bred, lidt duknakket Fyr paa vel nogle og tyve Aar, der saa' sig om med et Par smaa, mistroiske, allestedsnærværende Øjne, idet han

samtidig trak sin store, grove Mund ud i et besynderligt, ubestemmeligt Smil. Inde i Landsbyen gik han under Benævnelsen «Dunken», men hans egentlige Navn var Jesper Andersen Dueboel, og i Almindelighed ansaaes han for en noget underlig Fyr, paa hvem man ikke let blev klog. Egentlig var det kun i Fuldskab, han kunde blive farlig for sine Omgivelser; men til daglig begravede han sig sporløst ved sit Arbejde som Skovhugger inde ved Træfældningen, og dukkede kun nu og da op ved en eller anden Legestue eller i Kroen. Derimod kom han oftere i den gamle Færgekro ved Søen, mellem hvis Stamgjæster han som en Slægtning af den døve Anders Kaagmand havde faaet Indpas. Og i Almindelighed mente man, at han af Klubben var udsét til at blive Marthas Kjæreste.

Hver Gang han fra hende lod Øjet glide ud over Forsamlingen, kom der ogsaa ligesom noget truende eller udfordrende i hans Blik. Og efter Gudstjenestens Slutning gik han udenfor paa Kirkegaarden, hvor Konfirmanderne havde samlet sig for at modtage Venners og Bekjendtes Lykønskninger.

Martha kastede et hurtigt og ængsteligt Blik til Siden, da hun saa' ham langsomt nærme sig — med sænket Pande, ligesom en Tyr. Et Øjeblik søgte hun at skjule sig bag Morten Skyttes brede Ryg. Men da han stod midt imellem dem, rakte hun ham tavs og koldt sin Haand; og saasnart hun saa' Lejlighed dertil, trak hun sig tilbage til en Gruppe Veninder, der stod i glad Latter mellem Gravstenene.

Strax fra det første, hun fik Øje paa ham inde i Kirken, havde hun været bange for, han skulde faa i Sinde at følge med dem hjem. Hun blev derfor ganske let om Hjærtet, da hun lidt efter saa' ham tage Afsked og fjærne sig op ad Byen til. Paa Toppen af Bakken (lagde hun Mærke til) vendte han sig endnu en Gang om og saa' ned paa hende. Men forøvrigt glemte hun snart baade ham og den hele Scene over den Modtagelse, der ventede hende i Hjemmet.

Her var Bordet festlig dækket med en ren, hvid Dug og to Stager med Lys. Midt paa stod et dampende Fad Risengrød. Men baade om Fadet og Stagerne var der lagt Blomster; og foran den ene Endeplads laa et

nyt Testamente med Guldkors paa Bindet. Martha følte sig saa bevæget, at hun for første Gang i mange Aar gik hen og gav sin Moder Haanden. I det hele blev det en Dag af uforglemmelig Lykke. Alle de gamle Venner var enige om, at hun havde klaret sig «stolt», endog bedre end Præstens egen Datter; og efter Maaltidet spillede Frants paa sin Violin, Zacharias Væver læste højt af en gammel Almanak; og efter en Bolle Punsch blev Glæden saa overstrømmende, at selv Lars Énøje saaes at hoppe omkring i en vild Kankan paa sin Krykke.

Men da Martha ud paa Natten kom ind i sit Kammer og allerede halvt var afklædt, faldt hendes Øjne over Bordet paa en lille Pakke, som hun hidtil ikke havde bemærket. Forsigtig, næsten ængstelig besaa' hun den først paa alle Sider, og viklede den derpaa langsomt op — Lag efter Lag af Papir, indtil et lille Etui kom frem for Lyset. Hun aabnede hastigt. Der laa et Sølvcylinderur. Og til dette var hæftet en Seddel, hvorpaa der med en plump Haand stod skrevet: «til minne, fra Jesper Andersen Dueboel.»

En langsom Rødme steg op i hendes Kinder, mens hun varsomt drejede Uret i sin Haand. Da mindedes hun pludselig Scenen fra Kirkegaarden, og en ny, hæftigere Farve overskyllede hendes blottede Hals. Tilsidst satte hun sig stille ned paa Stolen og sank hen i dybe Tanker.

Hun var endnu ikke fuldt femten Aar.

5.

Saa hændte det en Dag, hun stod nede ved Aabredden for at vaske sine Fødder, at en lille hvid Baad med to Personer kom roende op imod hende. For ikke at blive set, bukkede hun sig i en Fart ned mellem Sivene og iagttog derfra nysgjærrig det besynderlige Par, der ganske langsomt nærmede sig.

Den ene var en ung Dame i lys Sommerdragt og med en højrød Parasol, der som en Valmue skinnede i Bagstavnen af Baaden. Hun havde lagt Kinden ned i sin Haand, og syntes ubevægelig at stirre ud over Landskabet med et tankefuldt Blik. Herren, som

sad lige over for hende, ved Aarerne, var en ung, blond Kæmpe, men han vendte Ryggen til Martha, saa hun kun kunde se de brede Skuldre og de lyse, smaakrusede Nakkehaar samt det øverste af et stort, lyst Skjæg. Ansigtet selv saa' hun ikke; men det var dog tydeligt, at hans Øjne ufravendt hvilede paa den unge, tankefulde Dame; og Blikket, hvormed han betragtede hende, blev ogsaa ligesom aabenbaret gjennem den varsomme, næsten kjærtegnende Maade, hvorpaa han bevægede Aarerne i Vandet.

Martha sluttede strax, at det var to forlovede.

Næsten lydløst bøjede Herren pludselig Baaden ind mod Land og lagde til imellem Sivene, ganske tæt ved Martha. I det samme vaagnede Damen af sine Drømmerier; og idet hun forundret saa' sig om, fløj en let Rødme over hendes Kinder. Hun smilte. Og først i dette Smil saa' Martha, hvor smuk hun var.

«Har jeg sovet?» spurgte hun med en vidunderlig blid, klangfuld Stemme.

«Du har styret», svarede han og nikkede mildt.

Han samlede Aarerne og rejste sig. Hun modtog, endnu siddende, den Haand, han paa ridderlig Vis rakte frem imod hende, og da hun stod ved hans Side, gav hun ham begge sine og saa' fortroligt op paa ham.

Men der maa have været noget i hans Blik, der bønligt har bedt om mere. Thi efter forsigtig at have set sig om, lagde hun sig stille ind til hans Bryst og rakte ham rødmende sin Mund. Han lagde ærbødig sin Arm om hendes Liv og kyssede hende med Spidsen af sine Læber.

I sit Skjul var Martha nær bristet i Latter over dette højtidelige Kjærtegn. Men da hun i det samme fangede det Blik, hvormed de to under Omfavnelsen ligesom sænkede sig i hinanden — hans stille brændende, hendes fugtige og skjælvende — samt saa' den stærke Blussen, der midt under Kysset skjød sig op i begges Kinder, blev hun pludselig ganske undseelig og saa' sig tilbage, som angst for, at nogen skulde have beluret dem.

Med bankende Hjærte dukkede hun sig dybere ned i sit Skjul og iagttog dem begjærligt, imens de steg i Land. Aandeløs

fulgte hun dem med Øjnene paa deres stille Vandring over Engen og ind imod Stenten; og først idet de, Arm i Arm, forsvandt ind i Skoven, rejste hun sig langsomt og med glødende Kinder op af Sivene. Endda blev hun staaende en Stund, som forstenet i Drømme, og stirrede hen imod den Plet, hvor de blev borte.

Med ét hørte hun Mandstrin over Broen. Hurtig snappede hun sine Strømper og løb op imod Huset. Men da hun her pludselig mente i Skridtene at kunne gjenkjende Jespers Elefantgang, paakom der hende instinktmæssig en Skræk for at møde ham netop nu. Uden Betænkning drejede hun af, og løb alt hvad hun kunde langt ind i Skoven. Men her saa' hun bag en Busk en skikkelig Bondemand komme vandrende med en Sæk paa Nakken, og hun smilte af sin Frygt. Og langsomt og tankefuldt, nu og da plukkende en Blomst ved sin Fod, vendte hun Skridt for Skridt tilbage langs Hovedvejen. Hjemme ved Huset hørte hun Moderen rumstere i Køkkenet; hun sneg sig derfor omkring Gavlen, listede ind gjennem Fremmerset og over i den tomme, ubeboede Øverststue, hvis Dør hun omhyggeligt

lukkede efter sig. Her stillede hun sig hen ved et Vindue, der vendte ud imod Søen, og aabnede det forsigtigt.

Det var allerede begyndt at dæmre under Skovkransen. Oppe over Kongeryggens mørkviolette Naaletræes-Rand laa Solnedgangens glødende Guld, som kastede et fint Rosenskjær over Vandet. Alt Fugleliv var forstummet. Kun et stille, aftenligt Sus gik igjennem Skovene og døde bort i det fjærne . . . . Hun lagde ligesom træt sin Kind ned i Haanden og saa' længe ud.

Hun forstod, at det, hun havde været Vidne til mellem disse to; det, der havde tændt hin forunderlige Ild i deres Blik og bragt deres Læber til at skjælve, det maatte være denne Menneskenes overjordiske Lykke, denne Livets egen hellige Lyst — Elskov!

Hvor forunderligt! Vist de tusinde Gange havde hun set og læst dette Ord i de smaa røde Romanhæfter uden at tænke videre derover, ja egentlig uden at vide, hvad det betød. Nu faldt der med ét som et bævende Lys over det. Nu syntes hun, blot hun holdt sine Hænder over Ansigtet og lukkede Øjnene, at kunne føle, hvad det var.

. . . Elskov! . . . Elskov! . . . . Der voxede ligesom nyt Liv frem i hende, blot hun hørte Ordet klinge for sine Øren. Det var, som om Verden paa én Gang aabnede sig for hendes Øjne; som om selve Himlen løftede sig over hendes Hoved. Endog Skoven blev en anden, som hun stod dér og saa' ud over den. Luften syntes hende at fyldes som med Klang, og Vindene at hviske hende dette vidunderfulde Navn ind i Øret.

Der sank en sælsom Højtidelighed ned over hende. Uden hun selv vidste det, havde hun rejst sig i Vejret og lænet Hovedet mod Vinduets Sidekarm. Hænderne laa foldede ud over Muren; og Blikket saa' ud over Søen, der netop aabnede sit hemmelighedsfulde Øje. Saadan stod hun længe ubevægelig. Det sidste, matte Skjær døde hen over Himlen. Skumringen bredte sig ud over Vandet og indhyllede Skovene . . . . En Taare listede sig ned over hendes Kind. Men da et Vindpust strøg ind gjennem Vinduet og løftede hendes tunge Pandelokker, kom hun til at gyse sødt.

Pludselig følte hun en Haand paa sin Skulder. Hun vendte sig med et lille Skrig. Ved hendes Side stod Lars Énøje paa sin

Krykke og med sit Pandebind og smilte polisk ned til hende. Gløden fra en stumpet Kridtpibe, der dampede under hans røde Næsetip, oplyste svagt det uragede Underansigt og de store, blottede, tandløse Gummer.

«Hvad for tusende Onder! Opholder den lille Jomfru sig her!» udbrød han. «Og vi, som — Gud forlade mig! — paa et hængendes Haar havde vendt Vrangen ud af vort eget arme Liv for at lede etter hende. Og saa staar hun her og kukkelurer!»

«Hvad er Klokken da?» spurgte hun og saa' sig forundret om.

«Hvad Klokken er? — Spør hun, hvad Klokken er? .... Jeg tror, saa brænde mig, hun staar i Fløjlstanker, Jomfruen! ... Hvad Klokken er? Hi, hi! (han kneb Øjet sammen og kluklo) ... Kanske den muligvis allerede er sla'et — hva'beha'r? Dikkedik!»

Han brød ud i en øredøvende Latter. Ogsaa Martha smilte svagt, og de fulgtes ind i Stuen, hvor hendes usædvanlige Udeblivelse virkelig nær havde foraarsaget Ængstelse. Nu modtoges hun med en Storm af forbavsede Udbrud. Hun sagde, hun havde været træt og var faldet i Søvn

inde i Mørket; hun gned sig endog meget naturligt over Øjnene og strakte sig, som om hun endnu ikke var helt vaagen, og satte sig endelig paa sin Halmstol i Krogen. Men for første Gang følte hun sig ligesom fremmed i denne Kreds. Hverken Morten Skyttes Jægerhistorier eller Zacharias Vævers bogrette Udviklinger vilde fængsle hendes flygtende Tanker; og saasnart hun derfor usét kunde liste bort, sneg hun sig atter ud af Stuen og ind i sit Værelse.

Dette laa i den modsatte Ende af Huset og var et mindre, aflangt Rum med et Vindue ud imod Kløften og en gammel Gavldør, der i sin Tid havde tjent som Indgang for Færgemandskabet, men som nu var lukket med en Jærnstang. Ved Siden af denne stod Sengen, og forøvrigt bestod Bohavet kun af et Bord og en Stol paa tre Ben. Væggene var af raat Ler ligesom Gulvet, i hvis Flade Slid og Fugt havde dannet store Fordybninger; men ikke desto mindre saa' her — i Modsætning til den øvrige Del af Huset — helt pænt og rent, ja næsten hyggeligt ud.

Martha skjød Slaaen for den Dør, ind ad hvilken hun var kommen, anbragte omhygge-

ligt Skodden for Vinduet og tændte Lyset paa Bordet. Derpaa gik hun hen til Sengen og trak en Kasse med forskjelligt Skrammel frem paa Gulvet. Paa Bunden fandt hun — med et lille Smil — en Bunke røde Hæfter, hvis Sider hun først omstændelig befriede for Støv med sit Forklæde, hvorefter hun satte sig ved Bordet og — langsomt og eftertænksomt — gav sig til at blade frem og tilbage i dem. Endelig fængsledes hun et Sted; strøg da Haaret bort fra Panden, flyttede Lyset tæt hen til sig .... og endnu længe efter, at hun havde hørt de gamle tumle ud gjennem Forstuen, sad hun ved den nedbrændte Tande, ivrig fordybet i «den hemmelighedsfulde Dør eller Ridder Roberts Kjærlighedsæventyr.»

6.

Fra denne Dag levede Martha egentlig ikke mere i Balderød gamle Færgekro.

Dette ene, skjælvende Blik af to elskende; denne pludselige Aabenbaring af en ny, oversanselig Lykkeverden havde paa én Gang slaaet selve Fløjporten op for de gyldne,

ukjendte Lande, for dette Menneskelivets straalende Fata Morgana, i hvilket hun nu fordybede sig med sine Tanker.

Efter denne Begivenhed fik hendes Længsler et andet Maal. Med den vaagnende Lidenskabs ildfulde Fantasi sænkede hun fra nu af sin Sjæl i denne underfulde Verden af Fryd og Kjærlighedslykke, og gav sig hen i et flagrende Drømmeliv, der fyldte hendes Dage, og af hvilket et Gjenskin lagde sig ind i hendes Smil og glimtede frem fra Dybet af hendes Øjnes hemmelighedsfulde Mørke.

Gik hun saaledes inde i Skovene og søgte dér netop de mørkeste Stier, som tabte sig i Tykningerne — strax skabte hun sig Billedet af en ung og ridderlig Svend, der fulgte hende ved Siden. Et Blad, der strejfede hendes Kind, blev et Kys, som fik hende til at skjælve. En Gren, der hagede sig fast i hendes Skjørt, var frække Hænder, der vilde gribe hende. Men knækkede en Kvist i hendes Nærhed, kunde hun overfaldes af en saadan Skræk, at hun for Alvor skjulte sig under Buskene.

Sad hun derimod hjemme ved Vinduet i sit Kammer og saa' gjennem Kløften ud

over Kystlandet — altid var der en eller anden lille Plet, hvorover hendes Drømme med Forkjærlighed samlede sig; og altid var der noget med et stort blondt Skjæg og en lille rød Mund, der ærbødigt kyssedes med Spidsen af et Par Læber . . . Der laa et lille hvidt Hus under en rund, hybenbevoxet Høj; Folk kaldte det for «Møllehuset». Dér drømte hun sig især mangen Gang siddende selvanden mellem Guldregn og Roser, snart i stille Maanenætter, snart i lune Sommeraftener med Lærkekimen og Blomsterduft. . . . Og svandt saa det sidste Skjær over Jorden, og lejrede Solnedgangens Guldskyer sig over Skoven, saa tryllede disse frem for hendes Blik et helt Elskovens Paradis, en Kjærlighedens Have, med skyggefulde Gange og sødt duftende Lunde, i hvilke hun i Tankerne fordybede sig med sin Elskede.

Men naar hun fra slige salige Vandringer atter sænkede sit Blik mod Jorden og saa' sig om i den kvalme, skumle Stue, i hvis Finkelstank og Støv hendes Dage skulde henrinde — da formørkedes hendes Ansigt.

Var det dog ikke forgjæves alt? Var det ikke Gjøglesyner og forfængelige Drømme?

Vilde dette Vidunderland nogen Sinde aabne sine Porte for hende, og skulde hun vel blot en eneste Gang lære dets Lykke at kjende? ... Der kunde fare hende som et smerteligt Sting igjennem Hjærtet, naar hun fra sine lykkelige Drømme om ømme Kjærtegn, om kjærlige Ord og bløde Haandtryk vaagnede op mellem drukken Tale og smudsige Eder og Moderens stive, stirrende Øjne.

En hemmelig Angst betog hende især, da det tilfulde gik op for hende, hvad Hensigten med Jespers hyppige Besøg og forunderlige Adfærd var. Han kom her paa det sidste saa godt som dagligt, og sad dér mellem de andre, med Hænderne under Bordet, Hagen hvilende paa Pladen, og saa' næsten ufravendt hen paa hende med dette Smil, der kunde faa hendes Blod til at isne. Undertiden — især naar han havde drukket — satte han sig hen og foruroligede hende med sin plumpe Næve. Og hendes Rædsel blev ikke mindre, da hun følte, at det ikke alene var ham, der paa denne Maade vilde indsmigre sig hos hende, men at de alle, selv Lars Énøje, stod bag ved dette Anslag, og i det skjulte understøttede ham i hans Plan.

Med Undren spurgte hun Gang efter Gang sig selv, om *det* da virkelig skulde være den Lod, der var hende beskaaren? Om det da virkelig var dét, *hun* skulde kalde sin Lykke?

Hun svor i Stilhed, at det skulde det ikke. Før vilde hun lade sig slide i Stykker af vilde Heste eller kaste sig i Havet! .... Men i de mange tunge og mismodige Stunder, som nu overfaldt hende, spurgte hun saa igjen sig selv, hvad andet Haab der vel var for en fattig Pige som hun; hvad anden og bedre Skjæbne hun vel turde vente sig; og om hun ikke ubønhørligt og for bestandig var fordømt til et Liv i Skyggesiden, glædeløst og mørkt? Det var jo kun i Æventyret, at Ridder Robert bankede paa den fattige Hyrdindes Dør. Og hændte det end endnu .... hvorledes var det saa ikke gaaet Jørgine Vævers, der forgangen Aar hængte sig i Oren; eller stakkels Ane-Mette, hendes egen Præstekammerat; eller — hun gyste — hendes egen Moder?

Hun havde undertiden følt en sælsom Pirring ved Tanken om at være Barn af en saadan Forbindelse, Frugten af et kort, lyk-

keligt Møde, maaske i en Skov, maaske under Nattens Stjærnehimmel. Ofte fandt hun en besynderlig Tilfredsstillelse i med sin Tankes fineste Naale at fordybe sig i denne sin egen Tilbliven. Med uimodstaaelig Magt dreves hun hen at løfte paa dette gaadefulde Slør, der hvilede over hendes Udspring. Men blot hun tænkte paa sin Moder, paa hendes sløvede Træk og døde Øjne, fór hun sammen i Angst. Det var, som saa' hun sin trøstesløse Skjæbne, sin haabløse Dom udtalt i dette Blik, der i sin stumme Stirren fortalte, at for Lykken er der kun én Pris — Livet.

. . . . Denne Vinter, efter at Martha havde fyldt sit sextende Aar, sank hun hen i dyb Melankoli. Hendes gamle, trofaste Venner, der alt længe havde iagttaget hende med betænkelig Hovedrysten og forgjæves spurgt sig selv om Grunden til hendes besynderlig forandrede Væsen, grebes efterhaanden af virkelig Bekymring. Hun var maaske nu mere end nogensinde deres fælles Øjesten, deres eneste Glæde og Haab. Og i Forening lagde de deres gamle Hoveder i Blød for at udfinde, hvad i Alverden der dog kunde trykke hendes lille Hjærte.

Men Lars Kyndby, der var fiffigere end de andre, og desuden vel forfaren i Livets mange forunderlige Krinkler og Kroge, havde med sit ene Øje set mere end de andre tilhobe med alle deres; og en Dag i det tidlige Foraar, da alting ynglede og jublede omkap i Mark og Skov, mente han Lejligheden passende til at tale et Ord i Alvorlighed.

Det var i Eftermiddagsskumringen. Hun sad paa Stenflisen udenfor den aabne Dør, og mærkede det ikke, at han nærmede sig over Gruset. Hun sad dér — bleg og fin — mellem lysegrønne Blade og blaa Anemoner, men løftede ikke Øjnene fra Sømmen i det lille grønne Skjørt, der altid hvilede i hendes Skjød. Først da han næsten berørte hende, saa' hun op. Hun rakte ham da venlig Haanden, søgte endog at smile med sit gamle gode Smil, men det lykkedes hende ikke. Og da han vilde se hende ind i Øjnene, vendte hun Hovedet bort — for hun havde grædt.

Han rystede sørgmodigt sine graa Lokker, den gamle; saa' lidt paa hende med sit sammenknebne Øje og satte sig derpaa stille ved hendes Side paa Trappestenen. Lang-

somt og tankefuldt stoppede han sin lille stumpede Pibe. Og selv da han havde faaet tændt, sad han længe og saa' ud paa de store, hvidlig-røde Skyer, der løftede deres tunge Masser over den fjærne Skovkam.

Sukkende tænkte han tilbage paa den Tid, da hun sprang ham i Møde som et ungt Kid, blot hun hørte hans humpende Skridt over Broen; da hun huslig tog hans Krykke, stillede den i dens Krog, satte sig paa hans Knæ og tørrede Sveden af hans gamle knudrede Pande. Han erindrede sig de mange lystige Timer, de havde sladret bort sammen i Fortrolighed, hendes skjælmske Smil, naar hun nappede ham i Skjæget, hendes muntre Latter, naar hun stjal hans Rulle Skraa eller fyldte hans Næsebor fra Snustobaksdaasen.

Og atter rystede han paa sit gamle indskrumpede Hoved og drog et Suk gjennem det snorkende Piberør.

«Hvad har du saa svaret ham, Martha?» spurgte han omsider, men uden at se paa hende eller forandre Stilling.

«Hvem?» spurgte hun, og saa' heller ikke op.

«Ham — Jesper.»

«Ja saa.»

«Har han ikke friet til dig?»

«Jo, det har han vist nok.»

«Naa — og hvad siger du saa?»

Men da hun intet svarede hertil, tog han Piben ud af Munden, spyttede langt ind i Anemonerne, tørrede sig med Bagen af Haanden over Læberne og vendte sig imod hende.

«Hør nu, Moerlille», begyndte han indtrængende. «Det kan, saa brænde mig, ikke gaa an at hænge saadan med Næbet. Hvad er der i Vejen? Har Katten da rendt rent med Humøret? Eller . . . skulde der være noget i Stykker derinde ved Dikkeværket kanske? En eller anden lille Klap sprungen i Baglaas, hva'?» — han bøjede sig kjærligt helt ned til hende og kiggede hende ind i Ansigtet. — «Har du Klemmelse, min Pige? Trykken for Hjærtekulen og let til Øjenvandet? . . . Dét skal du s'gu ikke være forknyt for, min Glut! Skal jeg sige dig, hvad det er?» — han sænkede atter ømt sin Stemme — «det er Kjærlighed! — ikke sandt? . . . Det er Dælen brække mig ikke andet end Kjærlighed! Jeg har ogsaa været ung en Gang, min Tøs, og kjender nok til de Dele.

Den kommer om Foraaret lige saa bestemt som Stæren og Storken, saa der er ikke noget at være ræd for dér. Det er Vorherres egen Velsignelse, mit Barn! — som han sa'e, vor gamle Degn i Kyndby. Det er saadan noget, som nu en Gang skal være, sa'e han, og saa maa man ta' imod det med Taalmod .... Men hør nu, Martha, sig mig saa, hvad *er* det nu egentlig, du har saa meget imod Jesper for? Er han ikke en stolt Karl, en dejlig Skabning, blank og riæl lige ud i Træskosnuden og saa flink en Arbejder, som nogen Pige kan ønske sig? Hvad si'er saa det, at han kaske ta'er sig en lille én over Tørsten imellem, og kaske er lidt raskere paa Næven, naar noget falder for, end godt kan være? — Herre Gudheden! Det er jo dog ikke derpaa, det kommer an; vi har jo alle vore Skavanker, naturlig. Hvordan er jeg selv bleven et gammelt Krøvl? Og dog tør jeg sige for Gud og alle Mennesker, at min salig Sidse-Lene gik taknemlig i sin Grav. «Skidt med dét«, sa'e hun altid, «naar bare Hjærtet er friskt!» .... Og desuden — *den* Slags forta'r sig sgu nok, naar I først kommer sammen. Kjærligheden, du! — den træk-

ker mer end sex Stude, si'er et gammelt Ord; og Jesper, han har jo løbet gal efter dig fra han ikke var mer end som godt en halvvoxen Dreng, saa han bliver let skikkeligere end saa mangen anden, naar han blot bli'er taget paa en forstandig Maade. Ingen véd, hvornaar vi andre kan ligge ude paa Kjerregoren, og saa var det dog godt at vide dig vel forsørget. Og saadan en Karl som Jesper — Martha! — han løber nu ikke hver Dag paa Ens Dør, det maa du tro. Vil du derfor lyde *mit* Raad i den Sag — og jeg har dog set en Part i mine Dage, min Pige, og kjender nok til de Dele — saa betænk dig vel, før du siger andet end ja, og Vorherre Tak til. Ja, se det er nu *min* Mening.»

Han snød Næsen, trykkede Pegefingeren ned i Pibehovedet og sugede Dampen op i to, tre kraftige Drag.

Martha havde et Par Gange løftet Blikket op mod hans Ansigt og set den levende Deltagelse, der havde lyst ud af ethvert Træk. Og hun havde smilt vemodigt . . . Var hun ikke ogsaa selv træt? Og havde han i Grunden ikke Ret, den gamle? Giftes skulde hun vel en Gang; og hvad kom det

saa egentlig an paa Navnet? Hans Peter, Jens Peter, Kresten, Jesper — hvad Forskjel var der vel til syvende og sidst? Og var det over Hovedet værd at gjøre Allarm for den, der mulig kunde være? . . . .

Der var en lille Møllersvend, der en Dag ved Kirken havde erklæret sig for hende, og som hun maaske endelig nok saa gjærne havde villet give sig hen til. Men hun gruede ved Tanken om al den Larm og Ufred, hun derved vilde vække; om Jespers Raseri og hendes gamle Venners bedrøvede Miner og Skuffelse. Hun følte sig tillige saa ligegyldig ved det hele, saa led ved al denne Snak, at hun tilsidst ikke gad tænke derpaa.

En Aften, de tilfældig fulgtes hjem fra Byen, gav hun da Jesper sit Ja.

Men fra denne Dag slog Tungsindets mørke Bølger ligesom sammen over hendes Hoved. En underlig død, kold eller forstenet Ro lagde sig om hende. Det var, som om hun paa én Gang var bleven helt voxen, besluttet og forstandig, — saadan som den, der føler sine Børnesygdomme overstaaede, og nu ser Livets lange ubrydelige Vej ligge afstukken for sine Øjne . . . Og naar hun i Ensomhed sad

ved sit Vindue, fortalte hun ogsaa med sit Blik, at hun havde opgivet alt, glemt alt, og at hun stille og klageløs havde givet sig hen i sin Skjæbne.

Kun Moderen undgik hun. De talte næppe sammen. Som to Skygger gled de hinanden forbi i de store Rums gravkammeragtige Skumring, og saa' blot nu og da over paa hinanden med et fremmed Blik. Her var ingen Ting at røgte, intet at tage Haand i; end ikke saa meget som et Fjerkræ fandtes her.

Men med denne Tungsindets Evne til at beskjæftige Tankerne, følte hun ikke Timerne flyve hen over sit Hoved. I de lange Dage, hvori deres Dør næppe aabnedes, kunde hun sidde ganske stille paa sin Stol med sit Sytøj, og blot lytte ud imod det evige Skovens Sus, der aldrig forlod hendes Øre.

Om Aftenen kom saa Klubben. Og det var hende da som en vemodig Trøst at se de gamle trofaste Venners Ansigter atter lyse af Tilfredshed og Glæde. Hun lod sig ogsaa rolig kysse paa Kinden, satte sig endog til Tider uden Uvilje hen imellem dem, ligesom i gamle Dage, og gik dem til Haande

med Krus og Dunk som en flink lille Husmoder.

Men en og anden Gang, ud paa Aftenen, naar Drukkenskaben steg og Kjævlet blev almindeligt, gled hun ubemærket ud af Stuen, og satte sig udenfor paa Stenflisen, med Forklædet for Ansigtet, og græd.

Anden Del.

I.

Ganske vist havde Jesper naaet sit saa standhaftigt attraaede Maal: at blive Marthas Kjæreste. Men han havde heller ikke været det længe, før han mærkede, at han egentlig ikke var naaet stort videre for det. Naturligvis fik han sig tilstaaet disse visse Friheder, som Kjærestefolk overhovedet ikke godt kan nægte hinanden; men bestandig betragtede hun ham med den samme kolde Ro, den samme ubevægelige Ligegyldighed, som om han var en fremmed Person, der iøvrigt ikke vedkom hende. Sad han i Stuen mellem de andre, saa' hun hen over hans Hoved, som om han slet ikke var til; og enten han kom

eller gik, forandrede det tilsyneladende ikke en Tanke i hendes Hoved.

Mangen Gang spurgte han sig selv, om der maaske skulde stikke noget under? Om der muligvis var andre, der gik ham i Bedene? Han udspejdede mistænksomt ethvert af hendes Skridt. Han listede sig over hende paa alle Dagens Tider, og kunde sidde og stirre hende ind i Øjnene, som om han med Magt vilde rive en eller anden Hemmelighed ud af dem. Han følte, han med koldt Blod kunde knuse den, der vilde tage hende fra ham. Og selv om han intet mistænkeligt forefandt, kunde han ved det blotte Syn af hendes lyse, kjølige Skikkelse gribes af en saa rasende Skinsyge, et saa bittert Nag, at det mer end én Gang og paa forskjellig Maade fik Udbrud baade i Ord og Handling.

Inde i Landsbyen fortaltes det saaledes, at Skovrideren skulde have beklaget sig over hans pludselige Forsømmelighed og Umedgjørlighed, der paa det sidste havde udviklet sig endog til den Grad, at han tænkte paa at afskedige ham. Han skulde nok undertiden i flere Dage kunne drive drukken omkring fra Sted til Sted uden at vise sig ved Ar-

bejdet; og virkelig kunde man ogsaa nu oftere end nogensinde se ham sidde inde paa Kroen og stirre omkring paa de tilstedeværende med et ondt, udfordrende Smil. Fandt han saa ikke her nogen, med hvem han kunde yppe Klammeri, svinglede han ned gjennem Gaden, hvor Børnene hujede efter ham, og havnede omsider regelmæssigt ude i Færgekroen.

Men hver Gang, han mødte i en saadan Tilstand, gik Martha ud af Stuen og lukkede sig inde i sit Kammer. Da blev han aldeles som rasende, stod udenfor og buldrede paa Døren og overøste hende med de frækkeste Skjældsord og Forbandelser, indtil Moderen læmpeligt fik ham tjærnet. Senere, naar han var bleven ædru, fortrød han vel sin Gjerning. Men Martha mødte hans skamfulde og forlegne Mine med en saa isnende Kulde og ligegyldig Foragt, at Blodet atter fór ham i Kinderne. Èn Gang havde han endog villet lægge Haand paa hende, saa Lars Enøje og de andre maatte træde til.

Saadan gik en Sommer og en Vinter, og Martha var bleven sytten Aar.

Da mente Jesper, at nu vilde han have en Ende paa Legen. Enten var hun hans

Kjæreste, eller han maatte se sig om efter en anden. Han havde ogsaa selv en Fornemmelse af, at skulde dette blive ved, vilde han inden ret lang Tid gaa til Grunde under disse spottende Smil og hemmelige Spydigheder, som han allevegne anede omkring sig. En Dag havde en af de andre Skovarbejdere rent ud spurgt ham, om han nogensinde havde kysset sin Kjæreste. Den Spøg havde kostet Fyren en blodig Snude og en brækket Lillefinger; men ved samme Lejlighed besluttede Jesper at foretage et afgjørende Skridt.

Tilfældigt havde han hørt, at Ejeren af «Møllehuset» var til Sinds at sælge; og da han nu paa en eller anden Maade havde faaet at vide — han huskede ikke selv hvordan — at Martha altid havde været særlig kjær ad det Sted, bestemte han sig til at forlange sin Mødrenearv udbetalt og kjøbe det. Saa vilde han gaa til Skovrideren og paa regelmæssig Vis bede om fjorten Dags Orlov for at gjøre det i Stand paa passende Maade. Og naar dette var sket, vilde han sige til Martha: nu kan du sé, hvad jeg byder paa, nu maa du give mig bestemt Svar . . . Var de først kommen sammen — tænkte han ved

sig selv — gik det kildne sgu nok af hende; og alting vilde da ende i bedste Fryd og Lykke.

Den eneste, han betroede sig til hermed, var Marthas Moder — Kro-Ellen, som hun endnu kaldtes. Men med hende gik det aabenbart snart mod Fældenden.

Hun sad og hørte paa hans Udviklinger med et saa forstyrret og uroligt Udtryk, at Jesper mente, hun maatte være drukken. Og da han var gaaet (men dét vidste han ikke), rejste hun sig med en usædvanlig Iver, kiggede gjentagende ud af Vinduet og spejdede ængsteligt rundt til alle Sider.

Sagen var denne: en Dag, hun stod i Tørveskuret, fik hun pludselig Øje paa Martha, der med ilsomme Skridt og blussende Kinder kom ud fra Skoven, idet hun ofte og stjaalent saa' sig tilbage imod Stenten, som om hun kunde have haft Følgeskab derinde. Dette Syn havde strax gjort Ellen mistænksom. I de paafølgende Dage iagttog hun hende opmærksomt; og hun troede da at kunne spore noget eget adspredt og stundesløst over hende. Ethvert Skridt ude paa Vejen syntes at forurolige hende. Men i Tanker kunde der spille

et besynderligt Smil om hendes Mund; og der var kommen en Farve i hendes Kinder, et Skin i hendes Øjne, som Ellen med Skræk mente at kjende. Tillige havde hun med en paafaldende Iver kastet sig over at hente Kvas og Kogler hjem fra Skoven; men altid var det med festkæmmet Haar og i Strømper . . . En Dag endelig fandt hun et spraglet Silkelommetørklæde i hendes Skuffe; og da hun forsigtig spurgte hende, hvorfra hun havde faaet det, svarede hun blot ved trallende at gaa ud af Stuen.

Ellen betoges af en frygtelig Angst. Bekymringen for dette Barns Skjæbne, den eneste menneskelige Følelse, hun endnu havde tilbage, vaagnede forstærket tillive i hendes Bryst. En svag Mindelse om egen Ungdoms Jammer og grufulde Dage drog ligesom spøgelseagtig gjennem hendes halvt udslukte Sjæl, og hun fór sammen i Skræk . . . Hvad er der sket? var det Spørgsmaal, hun hver Time paa Dagen gjorde sig selv. Hun søgte at læse sig dertil gjennem Blik og Miner; bevogtede, saa vidt hun formaaede, ethvert af hendes Skridt; — ja midt om Natten kunde

hun rejse sig af Sengen og liste ud for at lytte ved hendes Kammerdør.

Men dérinde var der tyst. Og aabnede hun forsigtig Døren, fandt hun Barnet hvilende i tryg og uforstyrret Slummer i sin Seng — med Sommernattens milde Skjær over sin lyse Skikkelse, og med et lille fint Smil om sin Mund, ligesom i lykkelige Drømme.

2.

Nogle Dage efter Jespers omtalte Besøg hos Kro-Ellen, stod Martha foran et lille Spejl, der hang paa Vinduesposten i Gjæstestuen, og flettede sit lange Haar. Hun stod i rød Klokke og Særk. Hendes Hals og Arme var blottede; og dersom hendes salig Fader havde kunnet se hende i dette Øjeblik, vilde han sikkert have frydet sig over, hvorledes hun — trods alt — dog modnedes.

Det var lyst Skt. Hansdags-Vejr og langt hen paa Dagen. Solen skinnede allerede bredt ind over Gulvet, og for ikke at blive set, trak Martha sig tilbage, hver Gang hun hørte Trin eller Vognrummel over Broen.

Men paa denne Maade blev hun ofte forstyrret. Thi det var nemlig saa, at der denne Dag afholdtes stort Kildemarked inde i en Dal mellem Bakkerne bag Storskoven, og Vogn paa Vogn af pyntet Folk kom rullende forbi fra alle Byerne paa Kystlandet. Naar Vinden bar til, hørtes ogsaa nu og da Toner af Musik derovre fra.

Inde i Stuen ved Siden af, hvortil Døren stod paa Gab, rumsterede Moderen. Men med hende var der aabenbart noget ganske usædvanligt paa Færde. En besynderlig forvirret Støj og Raslen trængte uafbrudt ud derinde fra. Snart tabte hun en Sax, snart en hel Skuffe ned paa Gulvet, og hendes halvhøje Enetale afbrødes hvert Øjeblik af en anstrengt Hiven og Pusten, som om hun var i Færd med at kvæles i sit eget Fedt.

Efter mange og ængstelige Overvejelser havde Klubben nemlig bestemt sig til om muligt endnu paa de gamle Dage at slaa en lille Kapital af det omtalte Kildemarked. Egentlig var det den gamle Violinspiller Frants, der med sin paa dette Omraade aarelange Erfaring havde fristet dem ved Udsigten til en glimrende Vinding; og da de en Maaneds-

tid hver Aften havde drøftet Sagen nøje og omhyggeligt fra dens forskjellige Sider, og endelig besluttet endnu en Gang at forsøge Lykken, fordelte de Rollerne mellem sig paa følgende Maade. Violinspillerens var naturligvis paa Forhaand givet. Lars Enøje og Anders Kaagmand derimod skulde i Forening overtage en Dame-Gynge, Zacharias Væver og Morten Skytte et lille Øltelt, medens den tungsindige Søren Stenhugger, til hvis Forstand man ikke godt turde betro saa ansvarsfulde Hverv, overlodes en Kasse Cigarer til Forhandling. Kro-Ellen havde man omsider faaet overtalt til at forestaa et Udsalg af Kanélstænger og Hvedebrød; og nu var det, hun paa tredie Time gik derinde for at lægge den sidste Haand paa sine Forberedelser.

Endelig kom hun frem i Døren.

Hun var højpyntet. En gammel, nu alt for lille Hat med mørkerøde Uldgarns-Blomster og lavendelblaa Baand sad skjævt paa det graasprængte Haar; et tyndt, blommet Shawl havde hun faaet vendt netop med Vrangen ud; en stor Staalnaal var klemt ind under Hagen og lysegraa Tøjstøvler snøret om de uformelige Fødder.

Paa Tærskelen blev hun staaende lidt og saa' sig om med et tomt, fortabt Blik. Men idet hun fik Øje paa Martha, traadte hun, støttende sig med Haanden mod Karmen, et Skridt ind i Stuen og betragtede hende opmærksomt. Det var, som om der langsomt arbejdede sig en Tanke frem i denne syge Hjærne ved at sé Datteren staa dér — saa feberhed i Kinderne, saa foruroligende ivrig i sin Fletning. Der kom efterhaanden ogsaa et virkeligt Udtryk — af Angst — i Ansigtet, og et svagt Liv i Øjnene, mens hun ufravendt stirrede paa hende.

«Skal *du* ikke til Fest?» spurgte hun omsider.

Ved at høre hendes Stemme, drejede Martha Hovedet over sin Skulder og betragtede hende med et halvt forbavset, halvt ligegyldigt Blik.

«Nej», sagde hun kort, og vendte sig igjen imod Spejlet.

Der blev stille lidt. Ellen traadte atter et Skridt frem, og fik Haanden hen paa en Stoleryg; men hendes Øjne hang ubevægeligt ved Barnet.

«Maaske kommer Jesper og henter dig?» spurgte hun derpaa; og i Stemmen var der en let Skjælven.

«Ha, ha! Jesper! . . . Du skulde nok se det! Nej, den Ulejlighed sparer han sig vist nok. For Resten synes jeg ikke, vi har sét ham i over otte Dage, saa han er vel ude paa Tur, tænker jeg. Kan han bare klare sig selv, Stakkel! Var det ikke Søren, der havde truffet ham i en Grøft forgangen? Kanske ligger han dér endnu.»

Ellen satte sig tungt ned paa Stolen.

«Det — det er ikke sandt,» stammede hun ivrig. «Søren er et Pjat, som ikke véd, hvad han ser. Du skulde ikke tale saadanne Ord om Jesper, Martha. Han er dog din Kjæreste. Maaske gjør han ogsaa mere af dig, end du tænker. Og naar han ikke har været her paa de sidste Dage, saa kan det maaske just have andre Aarsager, end *du* mener . . . Jeg si'er bare, at du kommer nok paa andre Tanker, naar du faar at se, at han er bedre, end du tænker. Og derfor skulde du hellere, Martha . . . .»

Martha vendte sig helt omkring og saa' paa hende med stigende Forbavselse. Dette

var det længste, hun i mange Aar havde hørt sin Moder tale.

«Ja saa», sagde hun, «Du har ellers paa én Gang faaet svært ind paa at smøre *ham* i Honning. Saa' du maaske ikke selv forleden, at han truede mig med sin Knytnæve . . . eller da han slog Ruden ind i mit Kammer? Er det paa dén Maade, han gjør af mig, saa er jeg det helst foruden.»

«Du véd det godt, Martha, det er dig selv, der gjør ham ond. Naar du blot vilde . . . .»

«Snak! Vilde han blot lade mig i Fred, skulde jeg saa vist ingen Skade gjøre ham. Jeg har ikke tigget ham om at tage mig, og er han kjed af mig, kan han jo blot lade mig gaa.»

Hun slyngede hæftig den færdige Fletning over Skuldren, som for at afslutte Samtalen.

Men nu rejste Moderen sig langsomt og med en usædvanlig Sikkerhed af sin Stol, og gik lige hen til hende. Med et fast Greb tog hun hende om Haanden, saa den rystede, og stirrede hende stift ind i Øjnene.

«Hvem var det, du mødte i Skoven forleden?»

Martha blegnede; hun vilde rive sin Haand til sig.

«Det angaar ingen. — Slip mig.»

Men Moderen holdt.

«Martha! Ta' dig i Vare! Ta' dig i Vare, si'er jeg! . . . Har du gjort en Ulykke paa dig? Hvad er det, du har for? . . .»

«Slip min Haand!» raabte hun. «Slip min Haand! — eller ved den levende Gud, jeg slaar dig midt i Ansigtet!»

Forfærdet tumlede Ellen tilbage for den pludselige Lidenskab i Datterens Blik. Afværgende holdt hun Haanden ud for sig, som i en sidste, fortvivlet Bøn. Men da Martha løb ud og haardt slog Døren i efter sig, sank hun tungt og stønnende ned paa Stolen.

Her sad hun endnu, da Zacharias Væver og den gamle Violinspiller — begge i Perlehumør og Festdragt — kom for at afhente hende. Først vægrede hun sig bestemt ved at tage med, ja vilde ikke en Gang rejse sig af Stolen, skjønt de tog hende hver under sin Arm; og i det hele snakkede hun saa besynderligt og fortumlet, at de næsten blev

urolige for hendes Forstand. Men da hun endelig stolprede afsted med dem hen ad Vejen, tungt støttende sig til sin Paraply, og med det rene, sammenlagte Lommetørklæde krampagtigt i Haanden foran den opsvulmede Mave, saa' de to Venner til hinanden bag hendes Ryg med en betænkelig Mine, der noksom sagde, at *dén* — de klippede med Øjnene — var egentlig taget lovlig tidligt paa Dagen.

. . . . Martha kiggede forsigtigt ind. Og da hun saa' sig ene, gik hun gjennem Stuerne, lukkede omhyggelig Bagdøren i Køkkenet, et Vindue i Moderens Sovekammer, og klædte sig nu hurtigt paa.

Fra Dragkisteskuffen tog hun en klar, nystrøgen Sommerkjole, rent Linned, Strømper, et Fløjls Halsbaand med en Ravperle samt et Par andre Smaasager, og bar det altsammen hen paa Stolen ved Spejlet. Hendes Mine var endnu mørk. Men snart blev hun saa optaget af sin Omklædning, at hun glemte baade Moderen og sin egen Ophidselse. Denne besynderlige, ligesom sværmeriske Glans spillede igjen i hendes Øje. Og uden hun egentlig selv vidste det, nynnede hun nu og

da en Strofe af en Vise, alt mens hun bandt Haaret op over Ryggen, knyttede Strømpebaand og snørede sine Sko.

Med særlig Forkjærlighed strøg hun de tunge, kreppede Pandelokker frem over Tindingen og hen bag Øret. Her forsøgte hun ogsaa at fæste en Rosenknop, men smed den igjen.

En Ungersvend i Skoven gik,
med Smil om Mund, med Skalk i Blik . . .

Da kom hun til at huske paa, at der henne i Skuffen mellem Tøjet laa et Par Ørenringe af Moderens, et Par smaa Sølvdobber. Hun hentede dem hastigt og prøvede dem paa sig, idet hun traadte et Skridt tilbage for Spejlet og derpaa nikkede tilfreds.

En Pigelil gik ham imod,
saa bly hun stirred for sin Fod . . .

Pludselig rødmede hun. Hun erindrede, at det var en af hendes Faders Viser, hun sang — dem, han en Gang havde sungen i denne selvsamme Stue, maaske mens Moderen . . . . Uden at hun egentlig kunde forklare sig det, kom hun til at gyse let ved

Tanken om, at den var falden hende paa Tungen netop nu . . . Men lidt efter, da hun havde faaet Kjolen paa, sang hun igjen med ganske sagte Stemme, mens hun vendte sig for Spejlet og saa' ned ad sin Ryg.

Og Bølgen traadte tyst paa Land,
mod Skovens lune Bo.
Men da den saa' bag Busken ind,
den vendte sig og lo.

Endelig blev hun færdig. Hun bar Vandfadet og Kammen ud, ryddede op i Stuen, og standsede endelig midt paa Gulvet, idet hun trykkede Hænderne op for Ansigtet, som for at samle sig.

Ja, hvad var der egentlig hændt?

Ikke andet, end at en Dag, hun gik inde i Storskoven, hørte hun pludselig en Stemme synge højt i hendes Nærhed. Hastig skjulte hun sig under en Busk, men lidt efter bøjedes en Gren til Side, og en ung, lyshaaret Mand med Kokarde paa Silkehuen stod foran hende. Hun sprang op og vilde løbe; men han saa' saa god og retskaffen ud, og bad hende saa indstændigt ikke at forskrækkes, at hun blev;

og da fulgtes de et Stykke ud til Stenten, hvor han venlig rakte hende Haanden til Afsked, ja endog løftede paa sin Hue, saa hun ganske undselig tabte en Blomst, hun ved Stilken havde holdt mellem Læberne. — Saa var det ikke mer end to Dage efter, da hun uden Tanke paa noget gik over Engen, at han pludselig skjød op ved hendes Side. Hun havde nær givet et Skrig fra sig af Forskrækkelse; men hvordan det nu end gik til, saa endte det med, at de fiskede Aakandeblomster sammen langs med Aabredden; og da hun netop ikke havde noget Forklæde paa, til at bære dem hjem i, gav han hende sit Silkelommetørklæde og bad hende at beholde det til en Erindring. Men allerede Dagen efter saa' hun ham spadsere forbi paa Vejen. Og hver Gang, hun senere kom i Skoven, traf det sig saa forunderligt, at de paa en eller anden Maade bestandig stødte sammen. Saa fulgtes de altid et Stykke; sad undertiden ogsaa lidt i Græsset eller plukkede Jordbær; og ved Stenten gav han hende regelmæssigt Haanden og løftede høfligt paa sin Hue . . . . Ja, det var det hele. Og nu havde han sagt, at han vilde komme herind i Dag

— — maaske for at sige Farvel. Og saa vilde han rejse, og saa vilde dette lille Æventyr være forbi og Dagene atter glide i deres vante, triste Ensformighed.

Hun satte sig tungt ned paa Bænken og tog sit Sytøj. Men hun kastede det strax igjen og lagde Hovedet ned i sine Hænder. Saaledes sad hun længe ubevægelig. Der var bleven stille rundt omkring hende. En flittig Mejse sad endnu et Sted i Nærheden og filede sin Sav. Saa tav ogsaa den.

Pludselig rejste hun sig og begyndte, heftig bevæget, at vandre op og ned ad Gulvet . . . Kom han da mon ikke? — Var han maaske allerede rejst? . . .

Men da hun endelig hørte hans Trin i Forstuen, standsede hun brat, og lagde Haanden op for Øjet i en let Svimmelhed.

3.

Endnu to Timer efter sad Martha henne paa Bænken under et af de Vinduer, der vendte ud imod Vejen og Søen, og gjennem hvis flaskegrønne Ruder det gulrøde Aftenlys

strømmede ind over hendes Nakke og Skuldre. Hun syntes aldeles fortabt i sin Syssel, flyttede sig ikke, saa' sig ikke om, men sømmede flittigt paa det lille grønne Skjørt, der hvilte i hendes Skjød, og som med en Naal var fæstet til hendes ene, svagt løftede Knæ.

En jomfruelig Rødme blandede sig med Solnedgangsskjæret paa hendes Kind, og hun løftede ikke Hagen op fra Brystet, der steg og sank bag hendes lyse Sommerkjole. Men med urolig Iver løb de spinkle Fingre hen over Sømmen, trods den lette Taage, der skjælvede hende under Øjnene.

Thi paa Halmstolen, et Stykke foran hende, sad en lyshaaret Mand af et ungdommeligt Udvortes og betragtede hende ufravendt med et Par store, blaa, forelskede Øjne.

De vidste vel næppe selv, hvor længe de havde siddet saaledes over for hinanden uden at tale. Ubevægelig som en Marmorstatue hvilte han Armene i sit Skjød, idet han med begge Hænder holdt Huen mellem sine Knæ, og fulgte med Øjnene ethvert Sting, som om hans egen Skjæbne var fæstet til Traaden. Lyden af hendes Naal og hendes

trange Aandedræt var det eneste, der hørtes. Kun med lange Mellemrum kom endnu en Efternøler af en Markedsvogn buldrende forbi ude paa Vejen og fik hele Huset til at rumle; og da løftede den unge Mand et Øjeblik sit blonde Hoved langsomt op imod de klirrende Ruder, men sænkede det atter lige saa fraværende, endnu inden Lyden havde tabt sig i Skoven.

Han var *meget* ung; næppe stort over de tyve. Han var spinkel, sart næsten som en Jomfru, fint bygget som en Fugl, med denne lange Hals og disse smalle, skraat faldende Skuldre, der er Ynglingealderens Kjendemærker. Under Hagen fremtraadte Adamsæblet som en lille Kro. Og den samlede Skikkelse syntes ligesom at munde ud i den store, kraftige Næse, der gav hele Personen Udtryk. Paa dennes skarpe Ryg red en blank Næseklemmer, over hvis stærkt slebne Glas de lyse Øjenbryn løftede sig.

Den Maade, hvorpaa han som Følge af Halmstolens lave Sæde bøjede sine lange Ben ind under den, gjorde maaske et lidt komisk Indtryk. Men det Blik, hvormed han bag Glassene betragtede Martha — saa betaget,

saa fuldt af hemmelig Ømhed, saa ganske fortabt i Beskuelse; — den dulgte, frygtsomme Lidenskab, der ulmede i hans Øje og farvede hans Kinder med en næsten barnlig Rødme, kastede igjen en egen rørende Skjønhed over hans Skikkelse.

Nu og da lod han Fingrene glide gjennem sit fugtige Haar. Der kunde da komme som et pludselig spændt, uroligt Udtryk i hans Ansigt; hans Læber bevægede sig febrilskt, og han satte Næseklemmerne til rette med et saa kraftigt Tryk, som om han med Magt vilde rive sig ud af sine Drømmerier,

. . . . Marthas Anelse havde truffet rigtigere, end hun vistnok selv havde tænkt. Efter Dag og Nat forgjæves at have kæmpet med den Fortryllelse, hvori hendes unge Skjønhed efterhaanden havde hildet ham, havde han endelig i Dag fattet en afgjørende Beslutning. Ved at tvinge sig til med et Øjebliks Ro og Besindighed at gjøre sig deres Forhold klart, kunde han ikke skjule for sig selv, hvortil det efter al Sandsynlighed inden ret længe vilde føre. Men denne Tanke gjorde ham pludselig rent svimmel. Nu, da han saa' sig Maalet saa nær, svigtede

paa én Gang Modet ham . . . Han følte, at han kunde dog ikke, han nænnede dog ikke, eller han turde ikke paatage sig Skylden for et Menneskelivs Ulykke og plukke denne lille Skovens Due, han ligesom mærkede bæve mellem sine Hænder. Han følte næsten Undseelse ved Tanken om, hvad det var, han havde eftertragtet; og hans hidtil ubesmittede Samvittighed løftede sine advarende Stemmer i hans Indre.

Hans Beslutning var tagen. Han vilde rive sig løs, han vilde rejse, han vilde *kue* denne sit Livs første, fremvældende Lidenskab, der truede med at opsluge ham. I Kroen stod allerede hans Kuffert pakket, i Diligencen var der bestilt Plads for ham til den næste Dag. Og nu var han kommet for at sige Martha dette, for at se hende endnu en Gang, og for endelig i det sidste Haandtryk at tilhviske hende sin Tak for de lykkelige Timer, hun havde skjænket ham.

Men endnu havde han ikke kunnet faa det afgjørende Ord over sine Læber.

Strax han satte Foden inden for Døren og fik Øje paa hendes slanke Skikkelse, havde en hæftig Bevægelse gjennemstrømmet

ham. Hver Gang han senere havde villet tale, var der sprunget ligesom en Prop op i hans Hals. Og nu sad han her paa den anden Time, og følte med Skræk, hvordan alt stormede og vaklede i hans Indre.

Men hvor var hun ikke ogsaa bedaarende, som hun dér sad — let bøjet over sine Hænder! Solnedgangens milde Lys faldt stedse mere gyldent paa hendes hvide Nakke, gjennemildnende de smaa krusede Haar, der groede hende ned imod Halsens fine, flimrende Dun, dér hvor denne sænkede sig ned under Kjolestrimmelen. Hen over hendes Kind var der aandet ligesom en dyb Lykke. Naalen skjælvede let mellem hendes bøjelige Fingre; og under Kjolens klare, halvt gjennemsigtige Stof vuggede Barmen, som vilde den vinke ham til et Blund paa sine hvide Puder.

I sit stille Sind lovede han sig selv, at som hun sad for ham nu, saaledes vilde han bære hendes Billede med sig i sin Erindring. Og han følte, det skulde blive hans Trøst og Løn, at han da kunde se paa det uden at blues. Naar han snart atter sad mellem sine Bøger, skulde Mindet om hende og deres korte, lykkelige Samliv være hans hemmelige

Glæde. Træk for Træk vilde han i mismodige Timer tage hende frem for sine Tanker, for at frydes i Erindringen om hendes Skjønhed, — om Skjæret over denne bløde Kind, Glansen over dette lyse Haar og Gløden i disse underlig mørke Øjne, hvis gaadefulde Dyb strax ved det første Møde havde vækket hans Attraa.

Deres første Møde! . . . .

Han mindedes det, som laa det Aar tilbage. Og dog var det næppe fjorten Dage siden, han som en fri og frejdig Vandringsmand, med Tasken over Ryggen og under en lystig Opsang, havde forskrækket Fuglene paa sin Marsch gjennem Skoven — uden Anelse om, at bag den lille blomstrende Busk, han saa' foran sig ved Stien, laa den Kvinde skjult, der for første Gang skulde vække Dæmonerne i hans Bryst. Han gøs endnu ved at erindre sig det Øjeblik, da han midt i de store, mørke Skoves tavse Ensomhed pludselig saa' et Par nøgne, kvindelige Fødder, halvt skjulte i Græsset, derpaa en falmet Kjole, et langt, lyst Haar, bundet i svære Fletninger, — og endelig disse store vidunderlige Øjne, der

skrækslagne saa' op paa ham under den løftede Arm med et bønligt, skjælvende Blik.

Hvor var Blodet ikke strømmet ham til Kinderne i det Øjeblik! Hvor havde Hjærtet ikke faaet travlt under sine Ribben! . . . Og dog anede han ikke den Gang, hvilket Vanvid og hvilken Lyst, hvilken bankende Uro og hvileløs Længsel dette Møde skulde faa i Følge, — hvormange vaagne Nætter, hvormange kvalfulde Timer, der skulde gro frem af dette ene, frygtsomme Øjekast. — —

«Martha!» sagde han endelig.

Hun fór sammen ved at høre hans Stemme. Den lød sagte og inderlig — talte ligesom ud af selve Stilheden omkring dem og smeltede sammen med den. Men der var en Klang som af Hjælpeløshed og Fortvivlelse, han endnu ikke kunde nedkæmpe.

«Hvad tænkte De nu paa, Martha?»

Men da hun kun svarede ved med Skyggen af sit lille Smil at sænke Hovedet endnu dybere ned over Haanden, føjede han til lidt efter:

«Hvorfor er De saa tavs? . . . Hvorfor i det hele altid saa alvorlig?»

«Jeg er ikke alvorlig,» svarede hun og smilte igjen.

«Men altid tankefuld da . . . Hvorfor er De det?»

«Ja, saa maa det vel være, fordi der ikke er meget at være munter over.»

«Det havde jeg ikke troet at høre af Deres Mund, Martha! . . . Men det kan De vist heller slet ikke mene — allermindst netop De.»

Hun lyttede lidt, som ventede hun en Fortsættelse. Endelig spurgte hun stille:

«Hvorfor ikke jeg?»

«Fordi . . . . Hvem skulde vel kunne gjøre Dem imod? Naar man er saa smuk og har saadanne Øjne, saa plejer man ikke at være ulykkelig. Jeg tænker snarere, at alle Byens unge Karle sværmer forliebte omkring Dem — gjør de ikke det? Og det vilde da heller ikke være underligt. Det kan jeg saa godt forstaa, at de alle gjærne vil have en saa velsignet lille Kone, der kan gjøre sin Mand saa tummelumsk af Forelskelse.»

«Aa, det mener De jo slet ikke», sagde hun rødmende; men hendes Øjelaag sænkede sig, ligesom i sød Svimmelhed.

«Mener jeg det ikke, Martha?» — han rystede paa Hovedet i en Slags vemodig Munterhed — «Ak, alt for meget, maaske. Alt for meget! .... Véd De, hvad jeg ofte kommer til at tænke paa?»

«Nej», sagde hun, da hun mærkede, han ventede paa hendes Svar.

«Har De aldrig hørt Tale om Elverpigerne? ... de, der fødes i Maaneskinsnætterne af en Alf under et Skræppeblad? ... disse med de hule Rygge, det lange, lyse Haar — netop som Deres — og Øjne, ligesom naar man ser ind i en mørk Skov? ... Kjender De dem ikke nok?»

Han sad igjen med Armene hvilende paa Knæene, og havde lagt sig lidt frem imod hende. Hun svarede ikke, men lo blot.

«Véd De, hvad jeg har ladet mig fortælle om dem? I Faddergave, har jeg hørt, faar de et Tryllemiddel, en hemmelighedsfuld Hexesalve, lavet af en Sommerfugls Støv, et Gran af Mosekonens Gjær og en sextenaarig Jomfrus Taare. Er det ikke rigtigt? De faar den i en ganske lille Krukke, i et Agernbæger; og naar de hører Vandringsmandens Skridt i Skoven, stiller de sig paa Lur, og i

et Øjeblik er han som forvandlet . . . . Sig mig, havde De ikke Krukken med Dem, den Dag, vi første Gang mødtes, De véd?»

Hun lo igjen.

«Det kom mig for, jeg følte ligesom en usynlig Finger stryge hen over mit Øjelaag . . . De er bestemt en lille Hex, Martha? Boer De egentlig ikke ude mellem Lygtemændene? Der sidder en lille Skjælm i Deres Øje . . . se! dér er den igjen! Martha! Martha! hvor kunde De egentlig nænne det? Jeg havde dog ikke gjort Dem nogen Fortræd — vel?«

«Aa — det havde vist heller ingen Nød», sagde hun leende; men strøg en lille Haarlok om bag Øret, og tog i det samme hemmeligt til Vejret.

«Tror De ikke? . . . Hvad vilde De da have sagt, dersom jeg havde straffet Dem ved at tage Dem med mig — helt langt borte maaske? Det er saa farligt for unge smukke Piger at gaa ene i Skoven. Var De slet ikke bange? Dersom jeg nu havde kysset Dem?»

«Saa havde jeg slaaet Dem?» lo hun.

«Men dersom jeg nu gjorde det nu?»

Der gik en let Skjælven hen over hendes Skuldre. Ogsaa hans Kinder glødede, og han saa' ubevægelig paa hende.

«Hvad vilde De sige, dersom jeg bad Dem om et Kys, Martha? Vilde De blive vred? . . . Det skulde blot være ét — til et Slags Minde om Dem, og om Skoven her, og Søen, og de Dage, vi har kjendt hinanden .... Jeg vil sikkert ret ofte komme til at tænke paa det altsammen, naar jeg nu kommer bort herfra; jeg synes, vi har haft det saa fornøjeligt, ikke sandt? — og nu vilde jeg gjærne, at . . . jeg skal sige dem — jeg . . . jeg er kommet for at sige Dem Farvel, Martha!»

«Skal De rejse?» spurgte hun, og saa' nu med ét lige op paa ham.

Bag Glassene duggedes hans Øjne ved at se hendes Bevægelse. Han nikkede; — bøjede derpaa Hovedet og ligesom sank sit Adamsæble.

»Ja saa», sagde hun stille ....

Det varede noget, inden den unge Mand paa ny fik sit Mæles Brug; desuagtet var han tilsyneladende rolig og fattet. Han takkede hende for deres korte, men saa fornøjelige

Bekjendtskab, udtalte i velvalgte Ord sin Beklagelse over at være nødt til at afbryde et Samliv, der havde været ham til saa megen Glæde, og bad hende tilsidst at ville mindes ham med Venlighed.

Men Martha hørte ham kun halvt. Hun var bleven meget bleg; sad med halvlukkede Øjne, bøjet over Sytøjet, ligesom i en Bedøvelse. Kun enkelte, løsrevne Ord trængte med forunderlig Klarhed ind i hendes Bevidsthed og frembragte Billeder, der skiftede uden Mening. Hun forbavsedes selv over, at hun ikke faldt om; det var, som om hun svævede. Men da hun hørte Havet nævne, laa det strax for hende — stort og blankt — som paa en ganske tidlig Sommermorgen fra hendes Barndom, da de lange, flade Bølger langsomt skjød sig op paa Strandens Sand som store, blanke Skiver af Guld og Perlemor.

Da hun mærkede, at han rejste sig af Stolen, lagde hun sit Sytøj paa Bænken og stod op. Og da hun saa', at han rakte hende Haanden, gav hun ham mekanisk sin, men løftede dog ikke Øjnene fra Gulvet.

«Saa Farvel da, Martha! Og lev nu vel!» hørte hun ham sige, men ligesom langt borte fra.

«Tak», svarede hun.

«Nu vil jeg ønske Dem god Lykke til alt, og at De maa ha'e det rigtig godt.»

«Tak.»

«Og vil De saa en Gang imellem tænke lidt paa den Student, De forskrækkede saadan i Skoven?»

«Det skal jeg nok.»

«Og naar De nu en Gang bliver en lykkelig Kone, med Hus — eller maaske Gaard — og Hjem og Mand og alting, vil De saa . . . .»

Men da hændte det, at Martha pludselig drog sin Haand ud og hastig vendte sig om, med Armen trykket op imod Øjnene. Og da hun havde staaet saaledes lidt, vaklede hun hen til Dragkisten og kastede sig over den, mens hendes fine Legeme kæmpede med en hæftig Bevægelse i hendes Indre. Graad hørtes ikke; men vist et helt Minut forløb i smertelig Tavshed.

Den unge Mand havde først ligesom forundret løftet Øjenbrynene, men stirrede efterhaanden stedse mere urolig og raadvild hen paa hende gjennem Næseklemmerne. To mørkerøde Pletter kom og svandt lynsnart paa hans blege Kinder, og

Fingrene paa den venstre Haand snoede sig krampagtigt om en raslende Staalkjæde i Vesten. Endelig fór der som et stumt Skrig igjennem ham; han kastede Huen paa Stolen, omslyngede hende med sine Arme og førte hende hen til Bænken, hvor de begge sank ned.

«Martha!» hviskede han over hende. «Vi vil ikke skilles. Jeg rejser ikke. Jeg kan ikke tage fra dig. Jeg vil blive her. Jeg elsker dig. Jeg har jo holdt af dig fra den allerførste Dag ... Du kan ikke begribe, hvor jeg har holdt af dig. Jeg har været som jeg var gal, hver Gang jeg tænkte paa dig. Jeg har ikke kunnet sove; jeg ... Og du holder jo ogsaa af mig — ikke sandt? — gjør du ikke? — Jeg har kunnet se det paa dig ... Gjør du ikke? Sig mig det! ... »

Ved denne pludselige Omfavnelse, dette voldsomme Udbrud af den unge Mands saa længe tilbagekæmpede Lidenskab, vaktes Martha imidlertid helt til Besindelse. En angstfuld Bleghed drev al Farve fra hendes Kinder og Hals, og hendes Legeme skjælvede fra Isse til Fod. Men da hun ikke havde Kraft til at frigjøre sig for hans Om-

favnelser, vendte hun sig bort og begravede Ansigtet i sine Hænder, som for med Magt at lukke Hjærte og Øre for den hede Strøm af Ømhed og Kjærtegn, af stammende Tilstaaelser og syndefulde Bønner, han uden Samling øste ud over hende.

«Hold op! — hold dog op!» stønnede hun aandeløs og bøjede sig helt sammen over sit bankende Hjærte . . . Som i en Hvirvel løb Moderens, Ane-Mettes og Jørgine Vævers frygtelige Skjæbner gjennem hendes Hoved. Og dog var det et Minut af den højeste Lykke, da han tilsidst gled ned paa sine Knæ foran hende — bleg, forvirret, bedækkende hendes Haand med Kys og de ømmeste Navne.

Pludselig rejste hun Hovedet og greb som i Angst om hans Arm.

«Tys! . . . . kommer der ikke nogen?»

Ogsaa han rejste sig hastigt og lyttede. — Langt borte fra lød virkelig Skridt.

«Det er Mor!» sagde hun. «Hun maa ikke se Dem . . . De maa gaa — De maa gaa —», bad hun bønligt og strakte Hænderne foldede frem.

Han adlød strax. Men forinden tog han dog begge hendes Hænder og drog hende endnu en Gang lidenskabeligt op til sig. En dyb Undseelse skyllede atter Farve hen over hendes Kinder og Hals ved at møde hans Øje; og da hun følte et nyt, brændende Kys paa sit Øre, sank hun sammen ved hans Bryst.

«Er du min?» hviskede han.

«Ja.»

«Og vil du komme i Aften, naar det bliver mørkt, ved den store Eg, Du véd?»

Hun saa' op paa ham med et kort, besynderligt Blik og drog sig langsomt ud af hans Arm; — gik saa hen til Dragkisten og lagde atter Hænder og Hoved paa dens Kant. En brændende Glød bredte sig over hende; og han fulgte hende ikke.

«Vil du komme?» spurgte han blot bedende . . . «Vil du?»

«Ja» — det kom stille og hæst.

«Naar jeg banker paa Stammen — hører du?»

«Ja — Gaa blot! — gaa!»

«Og jeg kan stole derpaa?»

«Ja.»

«Tak, Martha — Tak!» Han greb i Hast sin Hue, tilkastede hende et Kys og løb ud.

4.

De Skridt, der havde nærmet sig, standsede paa Broen netop i samme Øjeblik, den unge Herre smuttede ud gjennem Yderdøren. Lidt efter hørtes de igjen, og nu klaprede de i Forstuen. Under et forsigtigt Tag løftedes Klinken, og Døren aabnedes.

Martha, der i sin Sindsbevægelse havde kastet sig over Ryggen af en Stol, rejste sig vaklende, og strøg med Haanden Haaret bort fra Øjnene. Men idet hun vendte sig om, udstødte hun et Skrig — Jespers store Skikkelse stod ved Døren og stirrede paa hende.

Han var festklædt, med rødt Halstørklæde og bredskygget Hat, men uhyggelig bleg. Hun fór sammen, da hun mødte hans Blik, der mistænksomt ligesom gjennemborede hende. Men pludselig som et Lyn forvandledes Udtrykket i hendes Ansigt. En uudsigelig Væmmelse og Foragt for dette Men-

neske blussede i dette Øjeblik forstærket op i hendes Sjæl, og slog i et Nu ligesom Flammer ud af hendes Øjne; og skjønt segnefærdig af Udmattelse rettede hun med en kæmpemæssig Viljesanstrængelse sin Ryg, og gik ham koldt forbi over Gulvet og hen imod Vinduet. Her satte hun sig rolig paa sin Plads og tog sit Sytøj.

«Jeg troede det var Mor», sagde hun blot.

Han var bleven staaende ved Døren, og lod Øjnene hastigt og mønstrende løbe omkring i Rummet. Endelig standsede de ved en Bakke med Flaske og halvtømte Glas, der endnu stod paa Bordet.

«Ja — jeg kom vist lidt ubelejligt», sagde han og saa' paa hende med sit stygge, ubestemmelige Smil. «Du havde fremmede, tror jeg.»

«Her var en Herre, der forlangte et Glas Pebermynte», bemærkede hun ligegyldigt.

«Hm!» — han nærmede sig langsomt, og bøjede sig tilsidst over Bakken — «drak han af to Glas, monstro?»

«Han bød mig med.»

«Se, se! . . . . Hvad er det, der ligger her? To blanke Kroner, tror jeg min Sæl!» — Han drejede Hovedet om imod hende; hans Hænder, hans blaa Læber, hele hans stærke Legeme skjælvede. — «Du la'r ham betale godt, min Tøs.»

Martha havde løftet Blikket, men saa' nu ned igjen, lidt rød.

«Dem vidste jeg saamænd ikke en Gang af. For Resten gav han, hvad han vilde.»

Han saa' giftigt paa hende: «Han fik nok ogsaa, hvad han vilde . . . . Hold Kjæft! . . . .»

Det formelig sang i Stuen, og Martha blegnede lidt. Med en smudsig Ed slyngede han sin Hat hen i en Krog, og kastede sig selv paa en Stol ved Bordet.

Lidt efter lo han atter stygt.

«Det var jo kjedeligt, jeg skulde komme saadan og forstyrre jer. I havde det vel ellers saa godt sammen, kan jeg tænke. Den skar nok rigtig, hva? Det kommer mig for, du ser saa belumret ud . . . Og vil man bare se! Tror jeg ikke, du har faaet Ørenringe ogsaa! Du bliver jo snart myrderlig fin, Martha! En rigtig Fløjelsjomfru vel? . . . Og

denne her Snudeblé forleden — af den bare Silke natyrlig — den var sagtens ogsaa fra ham denne lille Kys-mig-her, der sprang ud, da jeg kom.»

«Fra dig var den allenfals ikke.»

«Det var ved Gud ogsaa et sødt Stykke Mandfolk, han! — en dejlig Fangst, min Tro! Ha, ha! — Han saa' Gud hjælpe mig mere ud, som han var snydt ud af Næsen, end gjort som et andet Menneske . . . Men li'emeget! Dersom han tror, han kan gaa rundt og spille Avekat med enhver, fordi han maaske ser en Smule hvid og rød ud, og har lidt flere Skillinger paa Lommen end som en anden, saa skal han se, det skal bli'e *Løgn*, forstaar du!» — Han slog Næven i Bordet, saa Glassene dansede.

«Du har nok ikke faaet snorket Rusen ud af dig endnu, som du har gaaet og tosset om med den sidste Tid», sagde endelig Martha stille, men med harmdirrende Stemme. «For Resten har jeg vist sagt dig tidt nok, at det ikke er *mig*, der har tigget *dig* om at tage mig. Du vèd vist nok, at jeg er dig helst foruden; og synes du bedst om det saadan, saa kan du jo bare gaa.»

«Det *kan* jeg ogsaa, Martha! Og det *vil* jeg ogsaa», svarede han efter en Stund meget langsomt og eftertænksomt; hans Stemme var med ét bleven brudt og sørgmodig, og han saa' hen paa hende med et tungt, kummerfuldt Blik. «Men jeg synes dog ikke, du skulde ta'e det saa let, Martha! La' det kun være forbi mellem os; det har det jo dog alligevel altid været, for du har nu aldrig brudt dig noget om mig, hvormeget jeg saa har gjort derfor. Du har nu altid villet være i Højheden, Martha! — men det ender i Skidtet, husk vel paa det. Og har du virkelig Lyst til at komme dér for saadan en lille Hoppegøje, fordi han gjør sig lidt lækker for dig, saa er det jo værst for dig selv, Martha! Men naar du si'er, at jeg har været svirendes — ja, saa er det nu liemeget, hvor jeg har været, for mellem os er det forbi, og saa kan det nu være det samme; men den, der har sagt det, han er en Løgner og en Æreskjænder — forstaar du dét!»

Martha svarede intet hertil. Hun havde lagt sit Sytøj fra sig paa Bænken og vendt sig om imod Vinduet. Med Hagen støttet i sin Haand og Albuen paa Karmen saa' hun

ud mod det sidste, svindende Solskjær over Skovtoppene. I Stuen var der næsten mørkt.

«Det var blot Skade», begyndte Jesper igjen lidt efter, men endnu mere stille og tungt, og idet han saa' ud over Gulvet med fugtige Øjne. «Det var blot Skade, Martha, jeg ikke vidste dette her noget før. Saa kunde jeg ha'e sparet mig Ulejligheden med at kjøbe Møllehuset.»

«Møllehuset?» gjentog Martha og vendte Hovedet halvt om imod ham . . . . «Har du kjøbt Møllehuset?» vedblev hun, da han tav.

«Jeg havde jo hørt, du syntes om det. Og da det saa justement var tilfals, saa tænkte jeg, at jeg skulde gjøre dig den Villighed — om det end skulde komme til at tømme lidt mere i Pungen, end den ret vel kunde taale. Det ligger jo ogsaa ganske net, baade med Have og Stakit. Og saa tænkte jeg, at naar jeg fik det pudset og malet lidt, kunde det maaske nok gaa an. Og nu har jeg just faaet lagt Gulv i Stuen og sat nye Vinduer i de tre Fag til Vejen. Det er ikke fint, jeg véd det nok, ihvorvel jeg har gjort det, saa godt jeg formaaede. — Men det kan nu alt-

sammen være li'emeget, for nu har jeg ingen Brug for det mere.»

Efter disse Ord blev der stille i Stuen. Martha havde langsomt vendt sig helt om imod ham. Nu sænkede hun Hovedet og saa' længe og med sammenbidte Læber ned paa sin højre Haand, der krampagtigt fattede om Bænkens Kant.

«Jesper», sagde hun omsider, men uden at løfte Øjnene, og med en Stemme, der var stille og hæs. «Hvorfor er du saadan?»

«Fordi jeg ikke er anderledes», svarede han og saa' nu atter fast paa hende. «Og som jeg *nu* er, saadan gav du mig Ja den Aften, vi fulgtes fra Byen. Men hvorfor er *du* ikke længer, som *du* har været?»

«Hvorfor er du altid saa uregjerlig, Jesper?»

«Aa — det véd du meget godt, jeg ikke mener med. Men er det ikke dig selv, der gjør mig gal i Ho'edet? Dersom du havde været mod mig, saadan som andre Kjærestefolk er mod hinanden, saa var *jeg* vel ogsaa bleven, som *jeg* skulde være. Men har du nogen Sinde givet mig saa meget som et godt Ord? Naar jeg kom, vidste du knap

og nap, om du vilde kjendes ved mig og give mig Haanden; og du saa' paa mig, li'esom jeg kunde være et Kvæg eller en Hund og ikke et Menneske. Hvad tror du, der kan komme ud af en saadan Omgjængelse andet end Daarlighed? Og hvordan kan du vide, hvordan jeg er, eller hvordan jeg kan blive, naar du aldrig vil snakke til mig eller høre paa mig — det maa *jeg* spørge om. Og hvordan tænker du saa, der bliver snakket om det inde i Byen. Det er ikke længer siden end forgangen, at han den Flab Laurits spurgte, om jeg nogen Sinde havde kysset dig. Du kan vel begribe, at saadan noget kreperer mig. Og naar jeg saa stikker saadan en Fyr én paa Knappen, saa skaber du dig gal og gjemmer dig inde i dit Kammer. Derfor si'er jeg: er det paa *den* Maade, man er forlovet med en Pige, saa maa man heller holde sig helt fra hinanden.»

Han lagde Kinden ned i sin Haand og saa' tungsindigt ud over Gulvet.

Men nu rejste Martha sig langsomt fra Bænken og gik stille hen til ham og lagde sin Haand paa hans Skulder.

«Jesper! — Skal vi være gode Venner igjen!»

«Aa — det kan vist ikke nytte mellem os to mere. Lige Børn leger bedst, si'er man. Og det kan vist ikke blive anderledes.»

«Jo,» svarede hun og lagde nu hele Armen om hans Skulder, men saa' endnu ikke paa ham. «Dersom du nu vil, saa skal alting blive godt. Fra i Dag skal alting blive godt.»

»Er det nu ogsaa din virkelige Mening, Martha! — og tror du ogsaa, du kan overholde det, for ellers maa vi hellere gjøre det forbi med det samme.»

«Nej, du kan stole paa mig. Fra i Dag skal alting blive anderledes.»

Han rejste sig langsomt op og saa' uvis paa hende.

«Men han, den lille . . . jeg mener — er der ikke . . . har han ikke . . .?»

«Nej,» sagde hun, og blev rød.

«Vil du gi'e mig et Kys paa dét?»

«Ja.»

«Men et rigtigt Kys?»

«Ja.»

Der gik en let Gysen gjennem hendes Legeme, da hun følte hans haarde Næver om sine Haandled og saa' de svulne Læber, han bøjede ned imod hende. Men med en kæmpende Bevægelse samlede hun sig sammen, og rakte ham sin Mund.

5.

Martha havde fattet sin Beslutning, og fra samme Øjeblik var der faldet en underlig mat, men velgjørende Ro over hendes Sind. Jesper var bleven hos hende endnu en Times Tid, i hvilken de fornuftigt og roligt havde talt om Forberedelser til Giftermaal, om Møllehusets Møblering, Præstens Tillysning og meget andet.

Endnu ude i Døren havde Martha paa ny lovet at ville forandre sig og blive ham tro, ligesom han paa sin Side havde givet højtideligt Løfte om igjen at blive flittig og ordentlig, saa de kunde komme til at leve lykkeligt sammen. Men da hun havde lukket Dørene i Huset og var kommen ind i sit Kammer, sank hun om ved en Stol i en dyb og stille Hulken.

Dette blev altsaa dog Enden! Dertil skulde det saa dog alligevel altsammen føre!

Hun vidste, at det var bedst saaledes; at hun som ved et Mirakel var bleven frelst fra dette skjæbnesvangre Skridt, som hun altid havde frygtet. Og dog kunde hun ikke holde Taarerne fra at rinde. Det var jo al hendes Ungdoms lønlige Længsel og Forventning, hun nu maatte græde ud; og hun følte, at dette var den sidste Braad, den sidste Kamp, der nu forestod. Naar først Natten var gaaet, og hun i Morgen vidste *ham* borte herfra, vilde hendes Hjærte for stedse finde den Fred, der nu var hendes eneste Ønske.

Men denne lange Nat! . . . .

Han vilde jo komme og kalde paa hende, — staa derude og vente hendes Komme, spejdende, lyttende efter hendes Trin, utaalmodig, længselsfuld! . . . Hun følte vel, at hun var stærk nu; at intet mere skulde rokke hendes Beslutning. Rolig og uden Klage skulde Morgendagen finde hende — blot dette lange Mørke var overstaaet, denne sidste Kval taget fra hende.

Hun rejste sig langsomt og begyndte at klæde sig af. Med vaklende Skridt gik hun om i det mørke, aflange Rum, tog Tæppet af sin Seng og ordnede paa sine Klæder, som hun saa længe havde forsømt. En frygtelig Mathed sneg sig ind over alle hendes Lemmer; hendes Fødder blev saa underlig tunge, og hendes Hoved smertede Tilsidst sank hun ned paa Sengekanten, med Livstykket trykket for Øjnene. Og da hun kom til at mindes, at hun i lang Tid ikke havde læst nogen Aftenbøn, begyndte hun at bede.

Men midt i Bønnen saa' hun atter for sig dette fine, blonde Hoved, der havde hvilet i hendes Skjød. Hun syntes endnu at føle denne bløde, skjælvende Haand og disse brændende Læber. Hvert Ord, han havde talt, summede endnu i hendes Øre med denne ømme, bedende Klang, og hun kom til at græde af Smerte . . . Hele hendes Liv fra hin skjæbnesvangre Dag, da hun i Sivene blev Vidne til de to elskendes Kjærtegn, drog atter lyslevende forbi hendes Tanke. Hver Længsel, hun havde huset, hver Drøm, der havde gjæstet hende, strømmede i dette Øjeblik paa ny gjennem hendes Sjæl. Og hun spurgte

sig selv, hvorfor det vel altsammen var kommet; hvad Hensigt der kunde være deri, da det dog skulde ende saadan? . . . Endnu en Gang saa' hun for sig dette hendes Ungdoms straalende Paradis, denne Kjærlighedens duftende Have, hvori hun saa ofte havde fordybet sig med sine Tanker, — men ikke længer som en tom Gjøgleverden, tryllet frem af syge, forfængelige Drømme. Nu var den traadt hende ligesom levende nær. Det var, som om hun var standset udenfor dens Tærskel og følte selve Elskovens glødende Salighed strømme ud over sig gjennem de aabnede Porte.

Hvis hun nu vovede det? Denne éne Gang? — Ingen vilde jo kunne faa det at vide. Naar han var rejst, vilde det være begravet som i Nattens eget Mørke. Selv vilde hun kun erindre sig det som en skjøn Drøm, et flygtigt Syn. Men det skulde blive hendes Livs store, dyre Hemmelighed, som hun vilde tage med sig i Graven . . . Blot at se ham én Gang til. Blot at tage om hans Haand og give ham det sidste Kys til Farvel . . . Blot denne *ene* Lykke, og hun skulde villig give Afkald paa alt. Hvor skulde hun da til

Gjengjæld ikke blive god og tro! Aldrig skulde han klage, aldrig give mindste Grund til Mishag . . . .

Hun greb sig om Haaret. Hvad var det for Tanker? . . .

Men i det samme lød der tre smaa dumpe Slag ude fra Skoven.

Hun lod sig langsomt synke tilbage i Sengen, dækkede Øjnene med sine Hænder, og blev saaledes liggende ganske stille, ligesom ventende.

Efter nogle Minutters Forløb gjentog Lyden sig. Der gik en Skjælven over hendes halvt afklædte Krop, men hun rørte sig ikke. Et blegt Maanelys faldt gjennem Vinduet ind over Sengen og gled ned ad hendes opløste Haar, saa det som en gylden Strøm flød hen over hendes hvide Skikkelse. Fingrene laa ubevægeligt over det dødningeblege Ansigt, og hun aandede næppe; kun hendes Hjærte slog voldsomt . . . . Fire Gange gjentoges Bankningen, og hver Gang stærkere, ligesom utaalmodigere, mens Maanelyset stilfærdigt listede ned over Sengekarmen og ud paa Gulvet. Saa blev alting atter tyst — uforanderlig tyst.

Hun løftede sig fra Puden og aandede dybt.

«Forbi . . .!»

Hænderne faldt slappe ned, Ansigtet fortrak sig smerteligt, og hun sank atter tilbage.

Da hørte hun det banke paa Vinduet inde i Gjæstestuen. Hun fór sammen. Var det ham? — Det bankede igjen. — Uden Tøven slog hun et Shawl omkring sig og løb derind. Han stod derudenfor og kaldte hviskende.

«For Guds Skyld,» raabte hun til ham, idet hun forsigtigt aabnede Vinduet. «Staa ikke der! Staa ikke der! Der kunde komme nogen forbi og se Dem . . . Ja, ja, jeg skal komme . . . Gaa blot tilbage til Skoven. Saa kommer jeg . . .»

Hun løb ind i sit Kammer og tog sin Kjole paa. Hurtig bandt hun et lille Tørklæde om Halsen og slog Shawlet over Hovedet. Hun følte, hun var fortabt. Lydløst løftede hun Jærnstangen fra Gavldøren og sneg sig bagom ind i Skoven.

Tredje Del.

I.

Det var ganske tidlig Morgen. Solen var endnu ikke staaet op; men langt derude i Øst glødede Havet. Hen over det store, flade Kystland drev smaa Taagestumper, der hist og her var bleven hængende i enligtstaaende Buske og Tjørn — ligesom Flosser af de nätlige Spøgelsers hvide Gevandter. Men alt menneskeligt sov.

Mellem Agrenes jævne, sommergrønne Flade og Himmelens mælkeblaa Kuppel, hvorunder smaabitte lette, farvede Skyer svævede bort som løsrevne Rosenblade, steg og sank de morgenglade Lærker i et tusendstemmigt Haleluja. I Bondens Haver sad de sirlige

Skader og pudsede Fjerene. Og inde fra Skoven kom Kragerne i store Flokke med tung Flugt, raabende, hvor de kom frem, paa deres grove Maal: «Gaa væk, gaa væk», indtil de satte sig i den nyvendte Pløjeager. — Det var et næsten øredøvende Spektakkel.

Pludselig blev alt stille. Som tusende mørke Punkter sank Lærkerne lynsnart ned gjennem Luften og blev borte i Agrene. Skaderne hoppede forsigtigt ind paa de inderste Grene og strakte Halsen frem, idet de vendte paa Hovedet. Tre vildfarne Høns fra Byen løb ilsomt over Vejen og klumpede sig sammen paa en Mødding — ja selv de dumme Krager trykkede sig rækkevis ned i Brakmarkens Plovfurer og kiggede frygtsomt op med det ene Øje.

Oppe over Byen sejlede en Glente.

Hængende, højt oppe, paa de brede Vinger, skjød den sig roligt og langsomt frem gjennem Luften med en spejdende Dvælen, hvori man ligesom anede det frokostsultne Blik. I fire store Kredse svingede den sig hen imod Skoven. Endelig strakte den Vingerne ud til et Par korte, kraftige Slag, og forsvandt over Toppene.

Fra Græsset hørtes et lille Pip; derpaa en Krages hæse «Væk!» — og snart var Luften atter et eneste Jubelkor. — —

Denne Scene var bleven iagttaget henne fra Skovleddet af en besynderligt udseende Skikkelse, der stod dér — halvt som en Søvngænger, halvt som en Dødning — med Haanden paa Leddet, et Shawl over Hoved og Skuldre, og et tomt Blik op i Luften, dér hvor Glenten havde kredset. Det var Martha.

Langsomt, Skridt for Skridt, ligesom for ikke at vække sin egen indre Slummer, sneg hun sig skovlangs mellem Hegnet og Engen, og ned hvor denne skjød sig ud gjennem Kløften. En enkelt Gang kastede hun et hurtigt, sky Blik omkring sig, og forsvandt derpaa ind ad den samme Dør, hun om Aftenen havde ladet staa ustænget efter sig.

Da hun var kommen ind i Stuen, lod hun Shawlet falde, og saa' sig ligesom forundret om. Men pludselig maa hun have følt Kvalme; thi hun gik hen og stødte Vinduet op og drog Vejret dybt.

Mellem Kløftens Sider laa det dugtindrende Kystland i rosenrødt Skjær for hendes Øjne. Som et flimrende Mor laa Spindelvævene

over Engen. Og derude bag Havet stod Solen op.

Stor, kongelig, i rolig Vælde hævede den mægtige Ildglobus sig op over Himlens ganske skyløse Rand, spredende sit Guldsmil ud over dette ganske flade Land, der nu lidt efter lidt vaagnede. Ude fra de smaa Hytter langs Mosen med de luende Ruder steg allerede tynde blaa Røgsøjler op i den stille Luft. Hist aabnedes en Port inde i Byen; her blinkede en Le i Solen. Og ude paa Kløveragrene begyndte Køerne at give Hals, da den første Pige muntert syngende viste sig paa Vejen med Malkespandene i Aaget.

Martha havde støttet sig op imod Væggen og saa' ud over dette vaagnende, morgenfriske Liv med et besynderligt, ligesom sindssvagt Smil. Men efterhaanden syntes hun at synke sammen i overvældende Træthed. Vaklende, som i en Rus, gik hun hen til Sengen og kastede sig paa den uden at klæde sig af. Og efter at hun havde foldet Hænderne over Panden og lukket Øjnene, laa hun længe ganske ubevægelig, halvt vaagen, halvt i Døs.

2.

Var det da virkelig ogsaa sket? . . . . Var det ikke en Drøm, en tom Indbildning det hele? Hun syntes det umuligt, at det for Alvor kunde være hændt hende. Gang efter Gang lod hun alle Nattens Begivenheder drage forbi i sine Tanker, og hun kunde følge dem Skridt for Skridt, gjenkalde sig hvert Ord, hver Følelse, hver Fryd. Men hver Gang, hun kom til Enden dermed, vægrede hun sig ved at tro, at det virkelig var sket med hende; at det ikke var en helt fremmed Person, hvem det altsammen var vederfaret . . . . Undertiden glippede Traaden ganske for hende, mens hun sank hen i et let Blund. Men saa snart hun atter vaagnede, begyndte hun forfra den samme Vandring i sine Tanker: gjennem Skoven, langs med Søen, under Maaneskin, mellem Graner; . . . og paa ny gled dette underlige, ligesom forstyrrede Smil over hendes Ansigt.

Og han? Hvor var da han? Hun laa længe og grundede og kunde ikke faa Tankerne samlede om ham. Pludselig rejste hun sig overende i Sengen og saa' vildt frem.

Rejst!? Men det var jo umuligt. Efter dette! . . . . Og dog: saa' hun ikke netop tydeligst af alt sin egen Skikkelse ligge dér paa Knæ foran ham i det vaade Græs — tiggende, grædende, tryglende ham om ikke at svigte hende? Saa' hun ham ikke staa dér bleg og rystende i Morgenlyset, skjælvende som en Skoledreng for sine egne Gjerninger? Og havde han ikke tilsidst med Magt kastet hende fra sig, og trods alle hendes Bønner forladt hende midt i Skoven?

Hun fór op af Sengen. Og til en saadan Pjalt havde hun virkelig hengivet sig! For en saadan Usling havde hun styrtet sig i Ulykke, forspildt sit Liv, for bestandig ødelagt sin Fred og Lykke! — —

Snak! Snak! . . . Det kunde ikke være muligt. Det kunde ikke være muligt. Han vilde komme igjen. Han vilde ganske bestemt komme tilbage. Naar han først var kommen til Besindelse, vilde han tænke paa, hvad han havde gjort, og ikke forlade hende. Hun følte det med ét saa ufravigelig sikkert, at han vilde ikke kunne svigte hende. Hun strakte sine smukke, slanke Arme op over Hovedet som i sejrsstolt Forvisning om, at

de atter skulde omslutte ham, at hun atter skulde trykke ham til sit Hjærte og kalde ham sin! — sin! — sin! . . . . Hun lo pludselig ganske højt af sin egen Frygt, mens en uendelig Jubel fyldte hendes Bryst. Han kommer! han kommer! klang det i hendes Indre; og som pludselig overvældet af unævnelig Fryd sank hun tilbage paa Sengekanten.

Hvor havde hun dog nogensinde kunnet tvivle derom? spurgte hun lidt efter sig selv, idet hun med et saligt Smil rejste Hovedet og saa' ud over Gulvet. Hvor var hun dog kommen paa de Tanker? . . . Herregud! selv om han havde været lidt underlig i Morges, saa var det da virkelig tilgiveligt. Havde hun ikke selv været saa ør, at hun næppe sansede? Og følte hun dog ikke allerede nu sit Hjærte banke sødt? Brændte ikke Blodet i hendes Aarer af lutter Længsel efter blot at gjense ham?

. . . I det samme hørte hun en Vogn rumle tungt forbi ude paa Vejen. Hun lyttede op. Og som en Pil fór en Tanke hende gjennem Hovedet. Ad denne Vej kom jo ogsaa Diligencen. Fra dette Vindue, eller endnu bedre bag en Busk i Skoven, vilde hun sikkert

kunde se, hvem der var med. Det var jo allerede højt op paa Dagen, saa den maatte være her inden ret længe. Hvad om hun nu stillede sig i Skjul et Sted ved Vejen og ventede, indtil den kom forbi . . .?

Passiar! Hvad i Alverden var det for Taabeligheder! Hvorfor gaa og pine sig med saa unødige Ængstelser? — Og, du gode Gud, hvordan var det, hun saa' ud! Og hele Stuen! Var hun da rent forrykt! Sæt Moderen var kommen herind og havde set hende i en saadan Forstyrrelse! Gavldøren var jo ikke en Gang stænget igjen! Men var hun da gaaet helt fra Forstanden? . . .

Med aandeløs Hast gav hun sig til at rydde op allevegne for at udslette ethvert Spor af Nattens Begivenheder. Derpaa klædte hun sig selv omhyggeligt om i sin daglige Dragt, kastede sine tilsmudsede Sko langt ind under Sengen og ordnede sit Haar. Pludselig kom hun til at tænke paa, om hun ikke i Aftes havde glemt at lukke det Vindue i Gjæstestuen, ud af hvilket hun havde talt til ham. Men da hun havde beroliget sig med, at Vinden i saa Fald nok havde slaaet det til igjen, satte hun sig ned paa Stolen for at overveje, hvor-

ledes hun nu bedst skulde forholde sig, for at alt ogsaa i Fremtiden kunde gaa hemmeligt af, og intet forstyrre deres Lykke.

Hun tænkte paa, om hun ikke paa en eller anden Maade strax skulde se at faa sendt ham et Bud. Hendes Hjærte sagde hende nok, at han i Aften vilde søge hende paa samme Sted, hvor de i Gaar satte hinanden Stævne, og paa samme Tid; men hun syntes, at hun umuligt kunde vente saa længe med at gjense ham. Desuden vilde jo alle de Gamle komme her i Dag, og før de var gaaet, kunde hun jo ikke slippe herfra. Endelig maatte han for Guds Skyld ikke banke! Hun sagde til sig selv, at hun i alt maatte gaa frem med den yderste Forsigtighed. Hun vidste, at de iagttog og udspionerede hende fra alle Kanter, og at blot den ringeste Uregelmæssighed vilde vække Mistanke.

Paa ny rumlede en Vogn forbi, og hun fór op af Stolen. Med urolige Skridt begyndte hun at gaa op og ned ad Gulvet, idet hun ofte tog sig til Hovedet og trykkede Hænderne for Tindingerne. Hun følte, hun kunde ikke holde denne Uvished ud; at hun ikke vilde kunne leve Dagen til Ende uden

at faa Klarhed. Med en pludselig Beslutning bandt hun tilsidst sit Skovforklæde om sig, saa' ivrigt ud af Vinduet og listede ud. Men endnu ved Døren standsede hun, og lod Øjet løbe mønstrende over Kammeret; og da hun havde en Fornemmelse af, at hun selv var bleg, gned hun sig et Øjeblik haardt med Hænderne over begge Kinder. Saa ventede hun, indtil al Støj var forsvundet omkring hende, og listede derpaa ud gjennem Forstuen.

Strax ude paa Trappestenen fór der et Stød igjennem hende: det forekom hende bestemt, at Moderens Skikkelse stod derinde bag netop det selv samme Vindue, hun om Aftenen havde haft aabnet. Men ved Anspændelse af alle sine Kræfter samlede hun sig i et Nu sammen, og gik ligesom ligegyldigt nynnende forbi, idet hun endog standsede midt paa Vejen og helt naturligt saa' op imod Skyerne, som om hun vilde bedømme Vejret. Saasnart hun var naaet ind i Skoven, gav hun sig saa atter til at ile. Da saa' hun med ét, ved en Drejning af Vejen, Lars Enøje, der med Krykke og Stok kom lige imod hende et Stykke borte. Hun udstødte en Forbandelse og vilde dreje af ind i

Buskadset; men Lars havde allerede set hende og vinkede til hende med Stokken.

Hendes Hjærte begyndte at banke hæftigt. Hun kom til at tænke paa, at dette var det første Menneske, hun mødte efter at det var sket; og hun spurgte sig selv, om han muligvis skulde kunne se noget paa hende? Jo mere de nærmede sig hinanden, des stærkere steg der i hende en Frygt for, at der skulde være sket en eller anden Forandring i hendes Ydre, som han strax vilde opdage; og hun var lige paa Nippet til med et Skrig at flygte for sin gamle trofaste Ven, da han standsede foran hende.

«Se, se!» udbrød han. «Skal man træffe Jomfruen her i det grønne!»

«Ja», sagde hun smilende og søgte om med Øjnene i det visne Løv under Træerne. «Jeg skulde sanke noget Kvas til Moder.»

«Det var som Fanden da! Har hun ogsaa Stunder til den Slags Ting herefterdags, min Glut?»

«Hvorfor skulde jeg ikke ha'e det?»

«Ej, jeg tænkte saa min Sæl, hun allerede var i Lag med Vuggetøjet. De Dele kan

man ikke for tidligt ha' i Orden, min Pige, naar man først har sagt Amen.»

Hun saa' stift paa ham og blegnede. Anede han noget?

«Hvad mener du med det?»

«Ho, ho! Hun vil spille mig paa Næbet! . . . Nej, nej, min Tøs! Lars Enøje er ikke født i Gaar. Han var tilfældigvis saa heldig i Morges at træffe hendes egen Jesper, der skinnede som en nysla'en Toskilling, og krammede ud med hele Historien. Naa, til Lykke med jer i Guds Navn — og en Dreng inden Aaret er omme, som han sa'e, vor gamle Degn i Kyndby.»

Hun drog Vejret lettet, og saa' atter ned.

«Ja, Jesper vil jo, vi skal giftes nu. Han har jo kjøbt Møllehuset.»

«Og en opredt Seng, ja. I Morgen bestiller han Lysning hos Præsten, og saa mangler I blot Vorherres egen Velsignelse, mit Barn!»

«Har du været inde i Skoven?» spurgte hun pludselig.

«Ja, Pinedød! — vi havde jo det nederdrægtige Uheld i Gaar ved Forretningen.»

«Hvad for et Uheld?» sagde hun smilende. Hun mærkede først nu, at Lars allerede havde faaet lidt over Tørsten.

«Har du ikke hørt det, min Pige? Har du ikke snakket med din Mor i Dag kanske?»

«Nej.»

«Naa, det er ogsaa sandt — hun véd jo for Resten heller slet ikke noget om det. Hun havde et saa forbandet Hastværk med at komme afsted.»

«Saa—aa», sagde Martha, og saa' atter opmærksomt paa ham. «Hvad er der da sket?»

«Herregud! Vi har jo tabt Søren.»

«Hvad har I?»

«Jo, ser du, min Pige — den gik jo strygende baade med Gyngen og Kanélstængerne. Men da vi skulde se os om efter Søren, som jo havde Forretningen med Cigarerne, saa kan du tænke dig, var han rent som forsvunden. Begribeligvis har han været svirendes, for Kassen fandt vi midt paa Vejen, men ganske og aldeles tom, og selv har han sagtens lagt sig til at sove inde i Buskadset.»

«Har du da ikke fundet ham?»

«Nej, Gu' min Sæl, om jeg kunde finde andet i hele Skoven end en bleg Rad, der sad ved Vejkanten og pattede paa et Stykke Pibetøj.»

«Sad der En ved Vejkanten?» spurgte Martha pludselig spændt. «Hvad kunde det vel være for En?»

«Jeg synes, det var en af disse her Studentere, der flakker om her.»

Der fløj en salig Lykke op over Marthas Ansigt.

«Han skulde med Diligencen», sagde han.

«Med Diligencen» — hun greb ham uvilkaarligt om Armen — «Er du sikker paa det?»

«Ja, Gu' er jeg sikker paa det. Jeg saa' ham jo selv bagefter krybe ind . . . Men hvad er der i Vejen? — du er jo ganske hvid, mit Barn? . . .»

Hun var virkelig paa Nippet til at segne om. Hun havde lagt den ene Haand op over Øjnene og bed sig fast i Læben, idet hun et Øjeblik støttede sig til hans Arm.

«Jeg . . . jeg er ikke rigtig rask. Jeg har ikke sovet godt i Nat . . . Jeg tror hellere, jeg maa gaa hjem . . .»

«Men Herregud, mit Barn! Skal du nu blive daarlig . . .?»

«Nej, nej — det er ingen Ting. Det er bare . . . Lad os blot gaa hjem . . .»

De fulgtes et Par Skridt hen ad Vejen, idet Martha vedblivende holdt om hans Arm. Men da hun atter nogenlunde var kommen til Besindelse, slap hun ham pludselig med et kort «Jeg maa skynde mig», og løb hjem til sit Kammer. Her næsten huggede hun sig ned i Sengen, vred sine Hænder og brød ud i en voldsom, krampagtig, men lydløs Graad.

3.

Om Aftenen forsamledes Klubben atter som sædvanlig omkring Egebordet i Gjæstestuen, men i en ualmindelig festlig og oprømt Stemning.

Ganske vist havde det beklagelige Uheld med den tungsindige Søren Stenhugger — (der iøvrigt i Løbet af Dagen igjen var skaffet tilveje, om end i en noget forkommen Tilstand, og navnlig uden en Øre af det saa tillidsfuldt betroede Gods i Lommen) — ganske

vist havde dette Uheld forvandlet deres stolte Forventninger med Hensyn til Gaarsdagens Forretning til bitter Skuffelse. Men til Gjengjæld kom nu dette saa uventede og derfor dobbelt glædelige Budskab om Jespers og Marthas nær forestaaende Forening, — Virkeliggjørelsen af deres fælles, inderlige Ønske og Forhaabning, og spredte som ved et Trylleord alle Skyer paa den truende Himmel.

I Løbet af Aftenen drøftedes ivrigt og alvorligt allehaande Ting denne store og betydningsfulde Sag vedrørende. Navnlig blev de i en Fart enige om, at de alle — Martha ogsaa — strax den næste Dags Morgen skulde følges hen for at besigtige Møllehuset. Derfra skulde saa Jesper, med Lars Enøje og Zacharias Væver som Forlovere, gaa til Præsten og bestille Lysning, hvorpaa man atter skulde forsamles her i Kroen for ved et Maaltid Mad og en Kande Punsch at højtideligholde Dagen paa en til Lejligheden passende Maade.

Frem for nogen var dog naturligt Jesper i den syvende Himmel.

Nu — hidtil havde Livet just heller ikke vist sig for ham fra den lyseste Side. Som Søn af et Par ildeberygtede Udflytterfolk,

med en fordrukken Faders og en tyvagtig Moders Skam over sit Hoved, og dertil tirret og spottet af sine Jævninge for en vis kejtet Mistænksomhed, som Livet ude i Ensomheden fremelskede hos ham, havde han tidligt lært Verdens Bitterhed at kjende, og der havde udviklet sig hos ham hint ulykkelige, stridbare Sind, som han maaske selv frygtede mer end nogen.

Men nu var det, som om Bevidstheden om endelig og for Alvor at besidde den Skat, han saa standhaftig og under saa haarde Prøvelser havde eftertragtet, gjorde ham til et helt nyt og bedre Menneske; — som om dette første Stænk af Sol over hans Vej smeltede alt haardt og tjendtligt i hans Sjæl.

Han var kommen hertil endnu ganske svedt efter sit Arbejde. Og den hele Aften veg han ikke fra Marthas Side, men sad hos hende paa Bænken og strøg varsomt — næsten ængsteligt — hendes fine, hvide, bløde Haand med sin store, grove, trofaste Skovhuggernæve.

Hun var kommen ind, lidt efter at de alle var forsamlede. Men hun havde strax, saa snart hun havde modtaget de gamle

Venners Lykønskninger, sat sig hen i Krogen, hvor Skyggen faldt tættest, og ikke rejst sig siden. Hun var endnu meget bleg; og der var noget næsten uhyggeligt i den paa én Gang sky og spejdende Maade, hvorpaa hun nu og da lod sine mørke Øjne stjæle sig rundt i Rummet, — ligesom og i den angstfulde, pludselige Skjælven, der betog hende, da Jesper satte sig hen hos hende for at tage hendes Haand.

Men de gamle Venner jublede. I deres altfor store Henrykkelse saa' de i denne tavse Indesluttethed kun den Benauelse, der er saa naturlig (og smuk) for en ung uskyldig Pige overfor et saa vigtigt og afgjørende Skridt; og navnlig fandt Jesper heri et nyt og glædeligt Vidnesbyrd om, at hun omsider var begyndt at tage Sagen med den fornødne Anstand og Alvorlighed.

Selv vidste Martha undertiden næppe, hvordan det var fat med hende, eller hvor hun var — saadan tumlede og summede det endnu i hendes Hoved.

Hun havde tilbragt Dagen inde paa sit Kammer, kastet frem og tilbage mellem dump Følesløshed og bitterlig Fortvivlelse. Der

havde været Øjeblikke, hvor hun virkelig frygtede for sin Forstand; og der havde været andre, i hvilke hun var bleven grebet af et saa grænseløst Had, et saa vildt Raseri mod den falske Usling, der for evig Tid havde brændemærket hende, at hun syntes næsten ikke at kunne leve uden at faa Hævn . . . Endnu da hun stod med Haanden paa Klinken for at gaa herind, havde hun koldt og roligt spurgt sig selv, om det dog ikke var bedre at afslutte det hele og kaste sig i Søen. Og da hun strax i Døren mødte Jespers lykkelige Blik, maatte hun et Øjeblik holde sig ved Karmen for ikke at segne om.

Foragteligst af alt forekom hende næsten den Maade, hvorpaa han havde lusket sig ind i Skoven og dér afventet Diligencens Ankomst for at undgaa at kjøre her forbi. Hver Gang, hun kom til at tænke herpaa, knyttede hun uvilkaarligt Hænderne og bed sig i Læben. Denne overlagte List, denne snu Beregning syntes hende mer end noget andet at aabenbare hans fejge Lavhed. Og nu, hun atter sad her mellem sine gamle trofaste Venner, der aldrig havde villet hende andet end godt, ja, som gjerne gav deres Liv hen for hende,

om det skulde være, — nu begreb hun paa én Gang ikke, hvor hun nogensinde havde kunnet lade sig i den Grad forblinde; hvorledes det blot et eneste Øjeblik kunde være kommen i hendes Tanker at kaste sig hen til et saadant Menneske, som hun næppe nok kjendte af Navn.

. . . Imidlertid trykkede Jesper sig bestandig tættere og tættere ind imod hende, efterhaanden som de Gamle faldt hen i Snak eller omtaagedes af deres Drikkevarer, — og tilsidst lagde han sin Arm om hendes Liv, idet han som i bristefærdig Forelskelse kiggede hende ind i Øjnene.

Havde han blot anet, hvor hendes Hjærte krympede sig! — hvor hendes Nerver sitrede, hver Gang han drog hende ind til sig eller i lyksalig Beruselse fortalte hende om sine Fremtidsplaner! Aldrig havde hun som nu følt, hvad sand og oprigtig Kjærlighed var; aldrig som i dette Øjeblik forstaaet, hvor ti tusend Gange mere den var værd end alle fagre Ord og søde Forjættelser! Og uvilkaarlig trykkede hun ham fast om hans store, plumpe, barkede Næve, mens hendes Læber fortrak sig som i rent legemlig Smerte.

Hun forbandede hin Dag, da hun i Sivene for første Gang lod sit Hjærte besnære af de to elskendes Kjærtegn. Hun forbandede sit Liv og sine taabelige, forfængelige Drømmerier, der havde fortumlet hendes Sanser og omtaaget hendes Øjne — indtil nu, det var forsilde.

Men med en næsten overmenneskelig Selvovervindelse bredte hun et Smil over sit Ansigt, idet Jesper nu bøjede sig ned imod hende. Og da han trykkede hendes Hoved ned til sin Skulder, saa' hun endog op paa ham i et ømt, men lidelsesfuldt Blik.

I det samme fór det hende igjennem Hovedet: hvad om du nu aabenbarede ham alt? Hvad om du tog ham ind i dit Kammer, kastede dig for hans Fødder og bønfaldt om hans Tilgivelse?

Hun følte strax, at det vilde være hende umuligt. Blot hun saa' ham ind i Øjet, blot hun følte den sejrssikre Lykke i hans Haandtryk, jog hun Tanken bort med Rædsel. Der var ingen Redning — hendes Liv var forspildt. Hun havde selv kastet det i Snavset, og Ingen — Ingen kunde give hende tilbage, hvad hun havde fortabt.

Og dog følte hun netop nu en saa grænseløs Lyst til at leve — til at begynde forfra et helt nyt, redeligt Liv, i hvilket hun kunde gjøre det godt, som hun i sin Daarskab havde forbrudt, og dele med andre den Lykke, som hun først nu havde lært at skatte. Med en Rest af sin gamle Drømmen prøvede hun, som hun dér sad, med Hovedet lænet mod hans Skulder, at bygge op i sine Tanker et fredeligt, syslende Samliv i Kjærlighed og Troskab; og med bristende Hjærte forstod hun da først ret tilfulde, hvad hun havde forspildt.

Men var da ogsaa alt saa uigjenkaldeligt tabt? Kunde hun ikke glemme det? Kunde hun ikke kaste det fra sig som en Drøm, et Syn? Ja, hvad var det vel næsten andet? . . . Hvad var der vel til syvende og sidst sket, naar blot Jesper intet fik at vide, og han ingen Skuffelse vilde lide. Og desuden: hvor var til Gjengjæld ikke hver Vraa af hendes Hjærte nu tifold mere hans end før; hvor vilde hendes Liv ikke fra nu af . . . .

Hun sank langsomt sammen i hans Arm, overvældet af Træthed og Lede. Uden hun selv vidste det, faldt hendes Øjne til, og hun

sov ind ved hans Skulder. Han slog sin Arm beskyttende omkring hende — og musestille vogtede han hendes Søvn, mens en stille Henrykkelse afspejlede sig i hans Ansigt . . . .

Henne ved Bordet sad Moderen. Hun havde hele Aftenen stirret hen paa Datteren med et besynderlig ubevægeligt, forskende Blik. Nu sank ogsaa hun med et hemmeligt Suk sammen paa sin Stol.

4.

Da Martha ud paa Natten kom ind i sit Kammer, var hun endnu saa udmattet af Sindsbevægelse, at hun næppe kunde holde sig oprejst. Mekanisk, ligesom ikke helt vaagen, klædte hun sig af, og saa snart hun lagde Hovedet paa Puden, faldt hun igjen i død, tung Søvn.

Hun kunde vel have sovet en Timestid, da hun hørte sit Navn hviske et Sted i hendes Nærhed. Længe kunde hun ikke forklare sig, hvorfra Lyden kom — indtil Vinduet forsigtigt aabnedes udvendig fra, og en Skik-

kelse krøb ind. Med usikre, søgende og lydløse Trin gik den hen over Gulvet. Men hun kjendte den ikke, før den naaede hen til Sengen og Maanelyset faldt paa det blonde Haar. Da udstødte hun et Skrig. Det var h a m!

I et Nu havde hun kastet sig om hans Hals, og i flere Minutter derpaa laa hun bevidstløs ved hans Bryst.

Endelig hørte hun hans Stemme over sit Hoved.

«Kjære! . . . kjære! . . .»

Hun slog Øjnene op og saa' paa ham i et langt, paa en Gang saligt og smerteligt Blik. Endnu kunde hun ikke tale; men med al sin Kraft klyngede hun sig som i Angst ind til ham og trykkede Panden mod hans Skulder.

«Jeg vidste det — jeg vidste det jo,» stammede hun endelig og faldt ligesom tilbage i Besvimelsen.

Han sank ned paa Sengekanten og slog sine kolde Arme om hendes varme, skjælvende Legeme, idet han drog hende til sig.

«Kjære! . . . kjære! . . .»

«Aa — hvor var det godt, du kom!» sagde hun tungt, og trykkede den ene Haand for Øjnene.

«Har du ventet?»

«Jeg véd ikke. Jeg tror, jeg var bleven gal, var du ikke kommen. Jeg . . .»

«Tys, tys! Nu er alting glemt — ikke sandt? Staa nu op og klæd dig paa. For du vil jo følge mig — vil du ikke?»

«Jo — blot bort herfra.»

«Kom — men hurtigt — jeg skal hjælpe dig.»

Hun vilde springe ud af Sengen, ... men i det samme vaagnede hun. Hun saa' sig om med et forvildet Blik og rejste sig derpaa langsomt overende.

Var hun da forrykt? . . . Var hun da en Taske, en Skjøge, et ryggesløst Menneske? . . . Havde Vorherre da helt kastet hende fra sig og givet hende Djævelen i Vold? . . .

Hun greb sig med begge Hænder i Haaret. Og med et Blik, der var tungt af Vanvid, stirrede hun ud gjennem Vinduet, hvor Aaens brede Strøm blinkede i Maanelyset . . . .

Var der dog ikke bedre dér? Skulde hun dog ikke hellere gjemme sig derude hos

Ane-Mette, hendes egen Præstekammerat, og de mange andre, der dér havde søgt Trøst for deres Skjæbne. Hvad havde hun mer at vente sig af dette Liv? . . . Saa vilde hun jo komme til at vandre derude i Skovene med Ane-Mette i de stille Maanenætter — nøgen, med en Sankt Hansorm i Haaret! . . . Elverpigerne, havde han sagt . . . en Elverpige! . . .

Hun tog sig i sin Vildelse, — trykkede Hænderne for Øjnene og lagde sig tilbage i Sengen for at samle sine Tanker . . . og sov atter ind.

5.

Da hun næste Gang vaagnede, var det allerede højt op paa Dagen. Udenfor Vinduet jublede Fuglene, og nede i Engen sang en Vogterdreng med skinger Stemme over sit Kvæg. Hun lod Øjnene langsomt gaa rundt i Stuen, indtil de standsede ved Fodenden af Sengen, — her sad Moderen paa en Stol og stirrede paa hende.

Der fór et Gys igjennem hende. Hun vilde springe op, men da hun ikke havde Kræfter dertil, lukkede hun Øjnene til igjen. Hvad skal det betyde? tænkte hun urolig. Skulde hun mon vide noget? . . . Men i samme Øjeblik mindedes hun, hvad Lars Enøje havde fortalt hende om Moderens Hastværk for forgangen Aften at komme hjem fra Kildefesten — og det var, som om Lemmerne stivnede paa hende. Hun véd alt! fløj det igjennem hende.

Hun blev liggende ganske ubevægelig. Men da rejste Moderen sig og lagde Haanden paa Tæppet.

«Martha! — du maa op.»

Endnu laa hun lidt ganske stille, men rejste sig derpaa langsomt fra Puden, idet hun saa' op med et stort, forskræmt og skjælvende Blik. Der faldt ingen Ord. Men da deres Øjne mødtes, gik der ligesom et Ispust over dem begge. Moderen sank tungt ned paa Sengekanten, og Martha skjulte Ansigtet i sine Hænder, idet hun bøjede sig over Tæppet. Lidt efter hørtes en tør, fortvivlet Tvinen.

«Hvorfor har du aldrig haft lidt Fortrolighed til mig, Martha,» sagde blot Moderen

stammende. «Jeg har jo ingen Ret til at bebrejde dig noget, for jeg har jo ikke givet dig bedre Exempel — men du kunde dog haft Fortrolighed til mig, Martha, da jeg dog var din Mor.»

«Véd Jesper det?» kom det nede fra Tæppet.

«Ja.»

«Hu! — hu!» Det lød næsten som et Barns Graad; og der gik en Skjælven over hendes smukke, halvnøgne Krop.

«Hvem har sagt ham det?»

«Jeg fortalte ham det i Gaar Aftes, da du var gaaet.»

«Hvad siger han?» spurgte hun efter en Stund.

«Jeg véd det ikke?»

«Hu! — hu!» — Hun formelig borede Hovedet ned i Tæppet. — «Hvor er han?»

«Han er inde i Stuen. Han venter paa dig. Han vil tale med dig.»

«Er de andre ogsaa derinde?»

«Ja.»

«Véd de det ogsaa.»

«Det tror jeg ikke. Men nu maa du op, Martha! Hører Du?»

Hun slog selv Tæppet til Side og ledte hende varsomt op af Sengen. Men Martha var som et hjælpeløst Barn. Hun rystede over hele Legemet, saa hun ikke selv kunde komme i Klæderne. «Se at ta' dig lidt sammen, Barn,» sagde Moderen, idet hun hjalp hende.

Men da hun endelig var færdigklædt, Haaret glattet og Kjolen knappet, førte hun hende hen til Stolen og lod hende sætte sig dér.

«Saa — kom nu lidt til dig selv. Naar du blot lover at bedre dig, saa vil Jesper med Guds Hjælp nok gi'e sig over for denne Gang. Bliv nu her, saa skal jeg kalde paa ham. Han vil tale med dig herinde.»

Hun saa' endnu et Øjeblik bekymret paa hende, holdt saa Haanden op til Tindingen, som om et Minde drog hende forbi — og gik ud af Stuen.

Martha blev siddende som livløs, med Hænderne i Skjødet, marmorhvid i Ansigtet og underlig sorte, stirrende Øjne. Men ved den første Lyd sprang hun op og lyttede. Dér er han! tænkte hun . . . Og skjønt ingen kom, blev hun staaende med spidsede Øre

og vidt aabne Øjne, ligesom et Dyr paa Spring. Nu kommer han! sagde hun saa lidt efter, halvhøjt — og hele hendes Legeme var som en spændt Streng.

Men da hun virkelig hørte Døren gaa i Forstuen, snappede hun i Hast sine Sko og sprang som en Kat ud gjennem det aabne Vindue.

— — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — —

I to Døgn ledte de efter hende i Skoven og undersøgte Aaens og Søens Bund med store Skrabere, men uden Resultat. Da ryg-tedes det, at man ved en By et Par Mil derfra havde antruffen en ung, bleg Pige, der havde siddet paa Hug bag Vejgrøften, med langt, udslaaet Haar og Hænderne foldede omkring Knæene. Hver Gang et Mandfolk var gaaet der forbi, havde hun rejst sig og med en besynderlig forstyrret Mine opmærk-somt kigget ham ind i Ansigtet, saa flere ganske rædde var flygtet for hende, og hen imod Aften var hun gaaet ind til Byens Smed og med en dyb, undselig Nejen spurgt: hvor langt der endnu var til Himmerige? Paa alle

hans Spørgsmaal havde hun kun givet et og samme Svar: at hun var ude for at møde sin Kjæreste, som havde skrevet hende til, at han vilde komme ad denne Vej. Han var Student, og til Mikkelsdag skulde de have Bryllup.

Smeden og hans Kone, der var godhjærtede Folk, ynkedes over det stakkels Barn og havde foreløbigt taget sig af hende. Men om Natten var hun sprunget ud gjennem Vinduet, og den næste Morgen fandt man hendes Lig i en Mølledam i Nærheden.